

Cümə, 23 may 1919-cu il, nömrə 186

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamiyyəsi. Cümə, 22 şabanül-müəzzəm sənə 1337. 23 mayıs 1919 sənə.

Türk və İslamla müəliflə məqalələrə səhifələrimiz açaqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalatın mükafatını idarə təyin edir. Mühəllil-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə "Azərbaycan" idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 1 manat 50 qəpik.

Abunə şəraiti: Bakı üçün 1 aylığı 30 rubla, 2 aylığı 35 rubla, 3 aylığı 50 rubla. Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 25 rubla, 2 aylığı 45 rubla, 3 aylığı 60 rubla. Elan fiatı: birinci səhifədə sətiri 4 rubla, axırınca səhifədə sətiri 3 rubla, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 2 rubla.

İ. V. DENİSOVUN BANKİR KANTORASI

Həmin may ayının 28-də Rostova vəkil göndərir. Hər cür sifarişat və bərat qəbul olunur.

Musiqi orkestri, qızlar və oğlanlar xoru və rəqsi.

Biletlər satılır teatrın kassasında. Tamaşa başlanacaqdır axşam saat 8-in yarısında.

İ. V. DENİSOVUN BANKİR KANTORASI

(Velikoknyajeski, nömrə 1) Açılib və rus, ingilis, türk [dillərində] müamilatda [əməliyyatda] aşağıdakı üzrə bulunacaqdır: əcnəbi valyuta alıb və satmaq; ildə 6 faizlə cariyyə tövdiələr [əmanətli] qəbulu; para bərat edilməsi, müxtəlif komisiyon sifarişatı verilir.

Musiqi orkestri, qızlar və oğlanlar xoru və rəqsi.

Biletlər satılır teatrın kassasında. Tamaşa başlanacaqdır axşam saat 8-in yarısında.

İ. V. DENİSOVUN BANKİR KANTORASI

(Velikoknyajeski, nömrə 1) Açılib və rus, ingilis, türk [dillərində] müamilatda [əməliyyatda] aşağıdakı üzrə bulunacaqdır: əcnəbi valyuta alıb və satmaq; ildə 6 faizlə cariyyə tövdiələr [əmanətli] qəbulu; para bərat edilməsi, müxtəlif komisiyon sifarişatı verilir.

Musiqi orkestri, qızlar və oğlanlar xoru və rəqsi.

Biletlər satılır teatrın kassasında. Tamaşa başlanacaqdır axşam saat 8-in yarısında.

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Bolşeviklərin dəhşəti
Stokholm - Libavadan çəkilməmiş olan bir teleqrafda deyilir ki, Riqada bolşeviklər yeddi min nəfər burjuyları və onların ailələrini tövqif [həbs] edərək şəhərdə olan cəzirəyə [adaya] aparıb. Onlar ərzaqsız və pulsuz buraxılmışdır.

Kopenhagen - Xəbər verilir ki, bolşeviklərin Birinci ordusu Ukrayna qoşunlarına təslim olaraq 20 min tüfəng, 35 top, 200 pulemyotu da ukraynalılara vermışlərdir.

London - Bolşeviklər məlum edirlər ki, Vilna [Vilnüs] şəhərini tərk etmişlərdir. Fəqət məlum deyil, bu şəhər bolşeviklərəmi, yoxsa nemeslərəmi tərk edilmişdir.

Məlum olmuşdur ki, Rusiyada yeni təşkil edilən dövlətlərdən Estlandiya [Estoniya], Gürcüstan, Litva, Ukrayna və Be-

Hökumət Teatrosunda axşam tamaşası

"AŞIQ QƏRİB"
Axırınca opera Zülfüqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyli Qardaşları Müdiriyyəti Cümə günü şabanül-müəzzəm ayının 22-sində (mayın 23-ündə) 1337-1919-cu ildə Müdiriyətin əzasından Əhməd Müdiriyətin bəy Hacıbəylinin şərafinə (benefisinə) bu mövsümdə axırınca dəfə olaraq tən-tənəli bir surətdə mövqeyi-tamaşaya qoyulacaq Zülfüqar bəyinin yazmış olduğu "Aşiq Qərib" operası.

Hökumət Teatrosunda axşam tamaşası

"AŞIQ QƏRİB"
Axırınca opera Zülfüqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyli Qardaşları Müdiriyyəti Cümə günü şabanül-müəzzəm ayının 22-sində (mayın 23-ündə) 1337-1919-cu ildə Müdiriyətin əzasından Əhməd Müdiriyətin bəy Hacıbəylinin şərafinə (benefisinə) bu mövsümdə axırınca dəfə olaraq tən-tənəli bir surətdə mövqeyi-tamaşaya qoyulacaq Zülfüqar bəyinin yazmış olduğu "Aşiq Qərib" operası.

Hökumət Teatrosunda axşam tamaşası

"AŞIQ QƏRİB"
Axırınca opera Zülfüqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyli Qardaşları Müdiriyyəti Cümə günü şabanül-müəzzəm ayının 22-sində (mayın 23-ündə) 1337-1919-cu ildə Müdiriyətin əzasından Əhməd Müdiriyətin bəy Hacıbəylinin şərafinə (benefisinə) bu mövsümdə axırınca dəfə olaraq tən-tənəli bir surətdə mövqeyi-tamaşaya qoyulacaq Zülfüqar bəyinin yazmış olduğu "Aşiq Qərib" operası.

Hökumət Teatrosunda axşam tamaşası

"AŞIQ QƏRİB"
Axırınca opera Zülfüqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyli Qardaşları Müdiriyyəti Cümə günü şabanül-müəzzəm ayının 22-sində (mayın 23-ündə) 1337-1919-cu ildə Müdiriyətin əzasından Əhməd Müdiriyətin bəy Hacıbəylinin şərafinə (benefisinə) bu mövsümdə axırınca dəfə olaraq tən-tənəli bir surətdə mövqeyi-tamaşaya qoyulacaq Zülfüqar bəyinin yazmış olduğu "Aşiq Qərib" operası.

اَشِقُّ قَرِيبًا

گوندلگ سیاس، اجتماعی، ادبی، اقتصادی تورک غزتیسیدر.

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

محل اداره:	باکو، و. ورونسوفسکی و اجیرتسکی
آبونه شرايطی:	کوجارلک کتبه ۳ نمرلو ایوه
باکو ایجون:	۱ آیتی ۳۰ روبه ۲ آیتی ۳۵ روبه ۳ آیتی ۴۰ روبه
شیر خهیرلر ایجون:	۱ آیتی ۲۵ روبه ۲ آیتی ۳۰ روبه ۳ آیتی ۳۵ روبه
تقون نئورو ۳۹-۶۰:	تک نسخی (مات و قیق)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی

ای. و. دنیسوفک بائقیر فانطوراسی (ویقفوقیتایدیسکی بئورو)

"Azərbaycan" qəzetinin 186-cı nömrəsinin 1-ci sahifəsi

lorusiya cümhuriyyətləri Rusiya ilə sazişə gəlmişlərdir. İstiqlal məsələsində bunlar yek-digərinə [bir-birinə] müavinətdə bulunmalı imişlər.

- Kronştadt istehkamət təhkimi edilmişdir. Orada olan əsgərlərdə intizam vardır. Bunlar fəqərə (proletariya) inqilabını saxlamaq arzusu ilə ruhlanmışlardır. Matroslar tamamilə cəbhəyə göndərilmələrini tələb edirlər. Kronştadtın müdafiəsi də mükəmməldir. Ora ərzəq cəhətindən təmin edilmişdir.

Xarkov - Denikin öz yavərləri ilə Rostov şəhərinə varid olmuşdur [getmişdir].

- May ayının 12-də İngiltərənin Avam Kameronunda Bonar Lou məbus Vedjvudun Petroqrada hücumuna dair sualına cavab olaraq demişdir ki, ingilis donanması Petroqrada üzərinə yürüşə hazırlanır. Görünür ki, qırmızı paytaxtı təzyiq altına almışlardır.

Samara və Petroqrada

Ukrayna Mətbuat Bürosu xəbər verir ki, amiral [admiral] Kolçak qoşunları Samara şəhərini işğal etmişlərdir. Skandinav qəzetələri yazırlar ki, Finlanda qoşunları Petroqrada bir neçə verstliyinədərlər.

Almaniyada

Berlin - Dünən Hamburqda camaat su kənarında olan evləri dağıtmışdır. Camaat ilə polis arasında müsadimə [toqquşma] vəqə olub, nəticədə bir çoxları ölmüş və yaralanmışlardır. Svyatoy Pavel qəsəbəsində müntəzəm müharibə olmuşdur. Polis uçaştoku talan edilib, 30 nəfər məhbus azad edilmişdir.

Hamburq - Dəhşətli iğtişaş əmələ gəlmişdir üçün polis və milli qvardiyaya əmr verilmişdir ki, talan edənləri hər yerdə güllələsinlər.

Bavariyada

London - Yuxarı Bavariyada Freyziq yaxınlığında qırmızı qoşun əfradı [əsgərləri] ilə hökumət qoşunları arasında müsadimə [toqquşma] vəqə olmuşdur. Deyirlər ki, hökumət qoşunlarından 80 nəfər öləndir. Spartaklar şəhər qarşısında xəndəklər qazıyıb və oraya pulemyotlar qoyaraq atışmaya başlamışlardır. “Beqblatt” qəzetəsi xəbər verir ki, şəhərə 30 min hökumət qoşunu girdikcə hökumət Münhendə iqdamatda bulunmayacaqdır [heç bir addım atmayacaqdır].

- Arxangelsk cəbhəsində bizimkilər bolşevik istehkamlarını topa tutmuşlardır.

Arxangelsk - Ayronsayd xəbər verir ki, may ayının 6-da Vaqa nəhri üzərində olan səngərlərimizə bolşeviklər 50 min top gülləsi buraxmışlardır. Sonra iki piyada hücumu icra edilmişsə də, hər ikisi dəf edilmişdir. Bizim tələfatımız çox əhəmiyyətsizdir.

Bolşeviklərin məlumatı

Şərq cəbhəsində Ural dairəsi: Biz Uralsk şəhərini tərk etdik.

Orenburq cəbhəsi: Orenburq dəmiryolu Buzulukun cənub cəhətində əməliyyatda bulunan qoşunlarımız bu yolun cənub-qərb cəhətinin 25 verstliyinə çıxmışlardır. Orenburq yaxınlığında müharibə davam edir.

Buquruslan dairəsi: Bizim qoşunlar Buquruslanın 45 verstliyinə çıxmışlardır.

Əfqanıstanda

Şayiata görə, həbsxanada Əfqanıstan əmirinin əmisi Nəsrulla xan qətl edilmişdir.

SÜLH ƏTRAFINDA

Liöndən verilən xəbərlərə görə, Müttəfiqlər bu gün Cəmiyyəti-Əqvamın [Millət Cəmiyyətinin] bir şöbəsi olan Beynəlmiləl Zəhmət İttifaqına almanların bilatəxir [təxirəsalınmadan] daxil edilməsi məsələsini müzakirə etmişlərdir. Çox ümid vardır ki, almanlar Cəmiyyəti-Əqvama da daxil ediləcəklərdir. Beynəlmiləl Zəhmət İttifaqına qəbul edilən üzvlərin əksəri Cəmiyyəti-Əqvama qəbul ediləcəkdirlər.

Adriatik məsələsi

Adriatik dənizi məsələsi hələ həll edilmişdir. Fransız mətbuatı bu məsələnin hüsn-həll ediləcəyini gözləyir.

Saar hövzəsi məsələsi

Paris qəzetələri yazırlar:

Nahaq yerə zənn edirlər ki, Saar hövzəsi 15 illik istiladan sonra camaatın arzusu ilə Almaniyaya qaytarılacaqdır. Sülh müahidəsinə görə, hərəgah camaat Saar hövzəsinin Almaniyaya verilməsini arzu etsə, o zaman Almaniya qızıl pula müqabil bu yeri ələ keçirər. Hərəgah Almaniya bu qədər məbləği verməkdən aciz olarsa, onda Saar hövzəsi qətiyyənlə Fransaya mütləq ediləcəkdir [birləşdiriləcəkdir]. Sülh müahidəsinin [sazişinin] maddi və iqtisadi şəraitini nəzərə alıqda anlaşılır ki, Almaniyaya 5 il müddətində kifayət edəcək

qədər qızıl hasil edəmməyəcəkdir. Hərəgah Almaniyadan kafi miqdarda qızıl hasil etmək mümkün olsa belə, müharibə xəsarətini ödəyən komisiyon ondan istifadə edəcəkdir.

Nauen - Yepiskop Şultse Roma papasından təvəqqe eyləmişdir ki, sülh şəraitinin yüngülləşdirilməsini Müttəfiqlərdən rica eyləsin. Zira cəbrən bu sülh müahidəsi almanlara qəbul etdirilərsə, o zaman cahan inqilabı qalxacaqdır.

Almanlar sülh barəsində

Rantsau sülh şəraiti barəsində almanlara məlumat verərkən demişdir: Almanlar bilirlər ki, onların qüvvəti sınımlanmışdır. Fəqət müharibənin yeganə günahkarı almanlar olduğunu etirafdan imtina edirlər. Almaniyaya bunu etiraf edər ki, təqsirin bir hissəsi öz üstünə düşür, fəqət bütün Avropa bu işdə təqsirkardır. Çünki bu axırıncı 10 ildə bütün dövlətlərin cahangirliyi [imperializmi] beynəlmiləl əlaqəni zəhərləmişdir.

Berлиндə müntəşir [nəşr olunan] “Ta-qeblatt” qəzetəsi deyir:

“Sülh şərtnaməsi ən yaman gözlədiyimiz nəticələri keçdi. Görünür ki, bu şərtnamə düşünülməmiş bir qabalığın nəticəsidir. Danışıqla bu şərtnaməni dəyişdirmək olmaz. Yeganə çarə isə böylə müahidəni qəbul etməris sözüdür. Hökumət Almaniyada bir intibahnamə [vəraqə; bəyannamə] nəşr edərək məlum edir ki, Versal müahidəsinə [sazişini] qəbul etmək olmaz.”

Berлиндən verilən teleqrafda təsdiq edilir ki, Lüdenqorf müsahibədən imtina eyləmişdir. Fəqət qəzetə müxbirinə mə-

lum eyləmişdir ki, əgər sülh şərti bu isə Amerika rədd olub gedə bilər.

Brüssel - 100 min nəfər üzvü və 300 nəfər xadimi olan milli siyasi komitə krala bir ərizə verərək təvəqqe edirlər ki, sülh şərtnaməsini imza etməsin. Ərizədə deyilir ki, Belçikaya az mükafat verildiyindən və hər bir arzusu rədd edildiyindən, Belçika əhalisi çox narazıdır. Belçikasız əqd edilən müahidənin ədalətsiz olduğunu Belçika məhv olsa da isbat edə.

Bu gecə Kral Şurası müttəhidülərə [yekdilliklə] müahidənin imza edilməsinə qərar vermişdir. 4 saatlıq müşavirədən sonra Himans bəyan eyləmişdir ki, Belçikaya təqdim edilən şərait şərfli və ümidlidir. Şura qərar qoymuşdur Müttəfiqlərə məlum edə ki, Belçikanın abad və ümran edilməsi üçün onların müavinəti zəruridir.

İsveçlər sülh barəsində

Versalda Müttəfiqlər tərəfindən Almanlara təqdim edilmiş olan sülh şəraiti barəsində İsveç qəzetləri bəyani-mütaliədə bulunaraq [fikir bildirərək, şərh edərək] yazırlar ki, bu sülh yeni müharibə hədəfi və əməllərin [fəhlələrin] həyəcanından başqa heç bir səmərə verməyəcəkdir.

Sülh və alman birjası

Versal sülh müahidəsi Almanyanın maliyyə və ticarət dairələrinə artıq təsir eyləmişdir. Münhendə üsyan yatırıldıqdan sonra birjanın halı möhkəmləşmişdi. Fəqət sülh şərtnaməsi barəsində Al-

maniyaya birinci xəbər yetişərkən, yenə birja qiymətləri düşmüşdür. Nə qədər ki, bu barədə müfəssəl xəbərlər gəlir, o dərəcədə də birja qiyməti düşür.

* Yekşənbə [bazar] günü Almaniya Milli Şurasının iclası vaqe olaraq sülh şərtnaməsi müzakirə edilmişdir. Bu xüsusdakı müzakirə nəticəsi olaraq Versal şərtnaməsinin qəbulu qeyri-mümkün olduğuna qərar verilmişdir. Demokratik müəssisələr intibahnamələr intişar edərək [vərəqələr yayaraq] müahidəni ciddi-yən tənqidlə bərabər deyirlər ki, mütərikə [atəşkəs] zamanında verilən vədələrin kəffəsini [hamısını] bu müahidə pozur və xələdar edir. Bu təklifdə milli azadlıq, sərbəst ticarət və ədalət yoxdur. Almaniya Ticarət İttifaqının məşhur lideri Legin Versaldan Berlinə əzimet eyləmişdir [yola düşmüşdür]. Nazirlərdən Gisberts və Landsberqin də Berlinə əzimet edəcəyi xəbər verilir. Bunlar Berlin Şurasında iştirak edəcəkdirlər.

London - Battomli Avam Kameronun bəyan eyləmişdir ki, ingilis nazirləri tərəfindən xəsarətin əda ediləcəyi [zərərlərin kompensasiya ediləcəyi] barəsində verilən vədələri sülh müahidəsi vücuda gətirməyir. Bu müharibənin maddi ağırlığı İngiltərənin üzərinə düşür. Bütün hərbi məsarifi əda etməyən müahidə qəbul ediləmməz.

* Türkiyənin sabiq naziri Əbdülqədir paşa və Parlaman üzvü Lütü Fikri bəy Sülh Konfransında kürdlərin sülh heyəti üzvü təyin edilmişlərdir.

QƏZETƏLƏRDƏN

İngiltərə əsgərlərinin hərəkəti

İngiltərə əsgəri dəstələri tədriclə Tiflisdən çıxıb getməkdədirlər. 1914-1915-ci illərin əsgərləri İngiltərəyə göndərilirlər. 1916, 1917 və 1918-ci illərin əsgərləri isə Misirə gedirlər. 22-ci firqə İngiltərəyə gedəcəkdir. Onun əvəzinə isə bu yaxınlarda Misirdən 27-ci firqə gələcəkdir.

Batımda bolşevik sualtı qayığı

Keçən gün Batımdan gələn bir şəxs nəql edir ki, səşənbə [çərşənbə axşamı] günü mayın 13-də Batım iskaləsi yanında bolşevik sualtı qayığı suyun üzünə qalxmışdır. Sualtı qayığı iskalə [liman] xaricində duran İtaliya kruvazeri [kreyseri] “Roma”nın yaxınlığında görünmüşdür. İskalə daxilində olan İngiltərə hərbi paroxodu birinci olaraq sualtı qayığını görüb dərhal toplardan qayığa atəş açmışdır. Başqa hərbi gəmilər də, həmçinin, atəş açmağa başlamışlar. Gəmilərdən atəş açılan kimi sualtı qayığı suya cumub gizlənmişdir. Təsəvvür edildiyinə görə, qayıq gecəni Batım sahillərində keçirmişdir. Səhər isə kəşfiyyat üçün iskaləyə yaxınlaşmışdır. Batımda dövrən edən şayiələrə görə Şura Hökuməti Batım ilə Novorossiysk arasında yolları kəsməkdən ötrü üç ədəd sualtı qayığı göndərmişdir.

Cioyevin həbsi

Bu günlərdə Tiflisdə Cənubi Osetin Milli Şurasının müavini-sədri N. J. Cioyevin evində axtarış icra edilib özü də həbsə alınmışdır.

Krım

Feodosiyanın Müttəfiqlər tərəfindən atəşə tutulması

Bolşevik Hökuməti əsgərləri Feodosiya şəhərinə yaxınlaşmışlar. Bu halda iskalədə İngiltərə fəvqdrednoutu [superdrednoutu] və bir neçə də İngiltərə və yunan minonosları [torpedo gəmiləri] durmuşmuşlar. İngiltərə və yunan gəmiləri bolşeviklərin yaxınlaşmasını eşidib atəş açmışlardır. Gəmilərin atəşi bolşeviklərə böyük tələfat vermişdir. Gəmilərdən atəş açılan zaman İngiltərə və yunan qoşunları ilə fəhlələr nümayəndəsi gəmilərə gəlib atəşi dayandırmağı xahiş etmişlərdir. Onlar demişlər ki, şəhər bolşeviklər tərəfindən alınarsa, əcnəbi təbəələrini bolşeviklər təqib etməyə başlarlar. Donanma komandanı bunların bu xahişini rədd edib demişdir ki, Feodosiyada yaşayan əcnəbi təbəələrinin hamısını gəmiyə götürməyə hazırdır. Hərgah şəhərdə birisi mütəzərrir olarsa [zərər çəkərsə], atəş şəhərə döndəriləcəkdir. Bolşeviklərin Feodosiya üzərinə hücumu dayandırılmışdır.

Mitropolit Platon

Odessa təxliyə edildiyi zaman mitropolit Platon ingilis dilində ingilislərə qarşı demişdir ki, biz sizi gözləyib Müttəfiqlərin köməyinə ümidvar idik. Biz indi də hələ sizin müavinətinizə ümidvarıq. Hərgah bizim ümidlərimiz doğru olmasa, təqdirimiz bizi Almaniya ilə ittifaqa girişməyə məcbur edəcəkdir. Ola bilər ki, bir vaxt bizim müttəfiqlər Uraldan Reynə qədər alaylar görəcəklər.

Xarkovda

Xarkovda 18, 19 və 20 yaşında olanla-

rın əsgərliyə dəvət edilmələri elan olunmuşdur. Bu münasibətlə üsyan başlanmışdır. Əvvəlcə həyəcan Sumıda başlanıb, sonra Xarkova sirayət etmişdir. Kəndlilər Könüllü ordu əleyhinə çıxmaqdan imtina etmişlər. Üsyan əsnasında komissar Yefimov və başqa 4 nəfər məşhur komissar qətl edilmişdir. Üsyan latışlar və maryaklar [dənizçilər] tərəfindən yatırılmışdır.

Əsgərliyə dəvət edilənlərin bir hissəsi qaçıb, qalanlarını isə qapalı vaqonlarda cəbhəyə göndərmişlər. Fəhlə sinifi bolşeviklərə düşmən nəzəri ilə baxır. Paroxod inşa edən zavod iki dəfə tətillənmişdir. Təzminat cinsən alınır. Çuquyevdə taxıl və qeyri ərzaq şeyləri həcz [məsadirə] edildiyindən, üsyan qalxmışdır.

Savdep üzvləri və bir çox kommunistlər Donets nəhrində qərq edilmişlər.

İranlı könüllülər

Batum qəzetələrinin verdikləri məlumata görə, ingilislər bolşeviklərlə mübarizəyə göndərməkdən ötrü İranda könüllü dəstələri təşkil etməyə başlamışlar. Xüsusən Lyaxov dəstəsi süvarilərindən külli miqdarda könüllülər cəm olurlar. İranlı könüllülərinin birinci dəstəsi Batura varid olub [çatıb], buradan da bu yaxınlarda cəbhəyə göndəriləcəkdir.

Qərb sosialistləri Moskvada

Bern Sosialist Konfransı nümayəndələri Moskvaya varid olmuşlar [gəlmişlər]. Bunlar Rusiyanın böyük şəhərlərində mitinqlər tərtib etmək niyyətindədirlər.

Trotski və Kolçak hücumu barəsində

Moskvada mitinqdə çıxan Trotski yenə təzədən fəhlələri inqilab fütuhətini

[nailiyyətlərini] müdafiə və mühafizə etməyə dəvət edib göstərmişdir ki, Şərq cəbhəsi cahan inqilabı cəbhəsidir. Hər gah Kolçak Volqanı alarsa, o zaman bolşevik hökumətinin həlakəti [məhvi] yəqindir [qaçılmazdır].

Kuban sülh heyəti Parisdə

Kuban sülh heyəti Rada sədri L. L. Biç başda olmaq üzrə 73 günlük bir səfərdən sonra Fransa paytaxtına varid olmuşdur [çatmışdır]. Məzkur [deyilən] heyətdən sonra doktor Dolqopolov əzimet edib [yola düşüb], lakin onlardan qabaq Parisə varid olmuşdur. Doktor Dolqopolov knyaz [Georgi Yevgenyeviç] Lvov başda olaraq rus sülh heyəti dəstəsinə mülhəq olmuşdur [qoşulmuşdur]. Kuban heyətinin başqa üzvləri isə məzkur dəstəyə mülhəq olmayıb, ələümdə [əsasən] xarici işlərə baxan Parlaman komissiyasının sədri ilə müzakirədadırlar. Kuban heyəti də rus sülh heyəti kimi Sülh Konfransı işlərində bilavasitə iştirak etməyirlər.

Buxarada

Buxarada əmirin hökmranlığı davam edir. Hərçənd Şura Hökuməti namından Peçatnikov adlı birisi Buxarada əyləşirsə də, bununla bərabər, əmirlə Şura Hökumətinin əlaqəsi bir o qədər də yaxşı deyildir. Buxara xanlığında bolşeviklərin kağız paraları işlənməyir. Buxara torpağından kənarında Şura Hökuməti Buxara əleyhinə işləyir. Bolşeviklərin müavinəti ilə Daşkənddə Gənc Buxaralılar Komitəsi təşkil edilmişdir. Buxarada dəxi bu komitənin şöbəsi vardır. Gənc Buxaralılar vaxtın iqtizasına [tələbinə] görə bolşeviklərə qoşulmuşlardır. Hər halda Gənc

Buxaralıların əqidəsi bolşevik əqidəsinə müvafiqət etməz [uyğun gəlməz]. Bunlar məşrutəli [konstitusiyalı] hökumət tələb edirlər. Buxaranın özündə rahatlıq yoxdur. Buxara məmurları işi bir dərəcəyə yetirmişlər ki, bəzi yeniliklərdə camaat üsyan qalxızmışlardır. Fəqət hər dəfə bu üsyan ən qaba üsullarla yatırılmışdır.

Xivə

Məlum olduğu üzrə, keçən il dekabr ayında Xivə xanı Seyid İsfəndiyar Bahadır xan qətl edilmişdi. Xan taxtına zahiri olaraq onun qardaşı əyləşmişdisə də, fəqət Yomut qəbiləsi rəisi Cüneyd xan Xivə xanlığını idarə edirdi. Bu həman zətdir ki, mütəvəffa [vəfat etmiş] xan ilə ciddi mübarizələr edirdi və bu Cüneyd xanın əleyhinə vaxtilə general-qubernator Samsonov bir dəstə düzəltmişdi.

İbtida [əvvəlcə] Cüneyd xan bolşeviklərlə mübarizə edirdi. Bolşevik dəstələrindən birisi 1918-ci sənə dekabrın axırlarında onları məğlub əyləmişdi. Lakin hal-hazırda Türküstan hökuməti Xivə xanlığı ilə dostanə bir surətdə dolanmaq istəyir. Bu məqsədlə də Daşkəndə varid olmuş [gəlmiş] Əfqanıstandakı türk heyəti üzvü yüzbaşı Məhəmməd Kazım Xivəyə göndərilmişdir. Məhəmməd Kazım xivəliyə bolşeviklərə mail etməyə müvəffəq olmasa belə, Şura Hökuməti ilə müharibənin önünü almağa müvəffəq olacaqdır. Xivə və Buxara hələlik bitərəflik saxlayırlar.

Əfqanıstan

Türküstanın gərək şura və gərək qeyri-şura hissəsi olsun, Əfqanıstanla əlaqə-

dardırlar. Əmir Həbibulla xan qətl edildikdən sonra taxt üstündə iki qüvvə yekdigəri [bir-biri] ilə mübarizə edirdi. Birinci, ingilis mühibbi [dostu, tərəfdarı] olan qüvvə mütəvəffa [vəfat etmiş] əmirin siyasətini davam etdirmək, büsbütün ingilis nüfuzu altında qalmaq istəyirdi. İkinci qüvvə isə özünü heç kimə düşmən hesab etməyərək bəyan edirdi ki, Əfqanıstan hüquqlu və müstəqil bir dövlətdir, hər yerdə əfqan milli siyasətini yeritməlidir. Hər kəs əfqan hüququna toxunarsa, müsəlləh [silahlı] surətdə qarşılanacaqdır. Bu dəstə istiqlaliyyət sevən, milli siyasət aparan və Əfqanıstan daxilini islah edən bir dəstədir.

Bu mübarizənin nəticəsi əhalinin hanki tərəfə mail olduğunu göstərdi. İkinci qalib gəldi. Bu dəstənin başçısı əmirin kiçik oğlu Əmanulla xan idi. Onun xanədanı, rəqibləri, böyük qardaşı İna-yətulla xan və əmisi Nəsrulla xan yeni əmiri qəbul etmişlərdir. Fəqət böyük qardaşı İna-yətulla xan təqibdən ehtiyat edərək Hindistana köçmüşdür.

Yeni əmirin cülusu [taxta çıxması] münasibətilə fərman edərək siyasi mücrimlərin [cinayətkarların] həpsini əfv etmiş, qoşunların məvacibini artırmış və camaata vergiləri bağışlamış, əlavə, qanun qoyucu Milli Şura dəvət edəcəyini bildirmişdir.

Urmiyəyə müavinət

İran Hökumətinin əmrinə görə, bütün məmləkətdə Urmiyədə xəsarətdə olan [zərər görən] müsəlmanlar üçün ianə cəm edilməsinə başlanmışdır. Birinci olaraq Şah əfəndi 15 min tümən ianə vermişdir.

Krım qaçqınları

Krımdan Batuma bir çox qaçqınlar gəlməkdədir. Batuma daxil olmağa hələ heç bir icazə tələb edilməyir. Şəhərdə bahalıq hökmfərmdir [hökm sürməkdədir]. Mehmanxana nömrəsi yüz manatdır. Balaca bir otaq 900 manata kirayəyə verilir. Bahalığa səbəb Batuma varid olan [gələn] dövlətlilər olmuşlar. Dövlətli qaçqınlar arasında tənəbəkə fabrikaları sahibi [Vladimir Konstantinoviç] Mesaksudi və Stamboli də vardırlar.

DAĞISTAN ƏHVALI**Dağıstanlılar və general Biç**

Şənbə günü mayın 10-da Zaqafqaziya Konfransında olan Dağıstan nümayəndələri Əlixan Kantemir, Penzulayev və Butayev ingilis komandanı general Biç hüzuruna qəbul edilmişlərdir. General Biç bunlarla hadisə-cariyyə [cari hadisələr] xüsusunda müsahibədə bulunmuşdur. General məsləhət görmüşdür ki, dağıstanlılar general Denikin ilə barışsınlar. Dağıstan nümayəndələri generala demişlər ki, dağıstanlılar özlərini Qafqaziya heyətindən ayrılmaz bir hissə hesab edirlər. Vilsonun 14 maddəli müahidəsindəki [səzişindəki] vədlərə ümid və o nöqtəyi-nəzərlə istiqlalyyətlərini müdafiə edirlər. Məzkur [deyilən] şərtnamədə millətlərə istiqlalyyət əsası vardır. General Tomson ibtidada [başlanğıcda] demişdi ki, Qafqaziya cümhuriyyətləri məsələsi Sülh Konfransında həll edilənədək Müttəfiqlər bu cümhuriyyətləri qəbul edirlər. Biz bu vədlərə iman edərək

öz istiqlalyyətimizi müdafiə edirik. Dağıstan istiqlalyyəti mənafeini xələdar edən Denikindir. Denikin bizə təcavüz edir, biz isə bir şey etməyirik. Onlardan özümüzü müdafiə etməməyi biz bacarmırıq, çünki məsələ həyat və məmat [ölüm-qalım] məsələsidir. Bir dəxi əlavə edirik ki, Denikinlə mübarizədə davam edəcəyiz və bu işdə hər cəhətdən biz kəndimizi haqlı hesab edirik.

General Biç cavabında demişdir ki, sizə lazımdır ki, Denikinlə nə vasitə ilə olursa-olsun sülh edib müharibəni bitirəsiniz. O ki qaldı Vilsonun 14 maddəsi, müharibə zamanında tərtib edilib almanlara təklif edilmişdi. İndi müharibə qurtarmışdır və bu barədə danışığa belə ehtiyac yoxdur.

**VÜKƏLA ŞURASINDA
[NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]**

- Türlük və Məabir [Nəqliyyat və Rabitə] nazirinin torpaq təmizləyən dəniz karvanı xidmətçilərinə 16 sentyabrdan 31 dekabrədək verilməmiş qalan məvaciblərinin verilməsi haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir [qərara alınmışdır]:

20 milyonluq fondan Türlük və Məabir Nəzarətinə xidmətçilərə məvacibdən ötrü 14 446 manat buraxılsın.

- Ədliyyə nazirinin Gəncə nahiyə məhkəməsinə sədr təyin etmək haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Gəncə nahiyə məhkəməsi sədrliyinə sabiq İrəvan nahiyə məhkəməsi üzvü Abbasəli bəy Ağabababəyov təyin edilsin.

- Maliyyə nazirinin Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistan yaylaqlarına azadə surətdə köç etməyə icazə haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Hər adam başına bir put un aparmağa izin verilsin.

- Türlük və Məabir nazirinin Nəzarətin avtomobil zavodu təmiri və məxaricatından ötrü 1919-cu sənədə hələlik 681 100 manat təxsis [ayrılması] haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

1) 20 milyonluq fondan istənilən məbləğ buraxılmaqla, Məclisi-Məbusana idxal ediləcək Nəzarət smetasına hesab edilsin.

2) Təcili surətdə zavodun məxarici haqqında geniş məruzədə bulunması nazirə tapşırılsın.

3) Avtokoloniya tərəfindən hökumətə verilmiş avtomobillərdən lazımi miqdarı saxlanaraq, mabaqəsi [qalanı] təmir edilmədən sahiblərinə qaytarılsın.

- Ticarət, Sənaye və Ərzaq nazirinin fabrika müfəttişliyi barəsindəki qanun layihəsinə dair məruzəsindən [sonra] qət edilmişdir:

Məruzəni təsviblə [bəyənməklə], təsdiq üçün Məclisi-Məbusana idxalı tapşırılsın.

- Ticarət və Sənaye nazirinin xəzinə mənfəətinə buxar qazanlarından alınan verginin müvəqqəf artırılması haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Məruzə təsviblə, Məclisi-Məbusana idxalı tapşırılsın.

- Ədliyyə nazirinin Xüsusi İstintaq və Təftiş Komissiyonu təsis haqqındakı məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Məruzə təsviblə, Məclisi-Məbusana idxalı tapşırılsın.

**NƏZARƏTLƏRDƏ
[NAZİRLİKLƏRDƏ]**

- Bakı və dairəsi telefon xətləri xidmətçiləri zavod komitəsi Məsai [Əmək] Nəzarətinə müraciətlə məlum etmişdir ki, Nəzarətin qərarına görə fəhlələrə verilməli olan atidə mündəric tələbatını [aşağıda yazılan tələblərini] müdiriyyət bu vaxtədək qəbul etməmişdir:

1) Avqust avansı; 2) Bir ay yarımın təfavütünü; 3) Mart ayının; 4) inqilab bayramı gününün məvacibini.

Komitə rica etmişdir ki, lazımi tədbirlər görülsün. Əks surətdə komitə sui-nəticənin məsuliyyətini öz öhdəsindən götürür.

- İşbu sənənin avqust avansı və tarifə məvacibini şəhər xidmətçiləri almamışlardır. Məsai Nəzarəti rica etmişdi həman haqlar xidmətçilərə verilsin.

Bələdiyyə İdarəsi Məsai Nəzarətinə müraciətən onların miqdarını təcili surətdə bildirməyi rica etmişdir.

- Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti [Sosial Təminat Nazirliyi] Ticarət və Sənaye Nəzarəti ilə etilafa [razılığa] gəlmişdir ki, Gəncədəki Nəzarət anbarlarından nahiyə müfəttişinə 10 pud mədən yağ buxarı tapşırılsın. Həman yağ oyun (qumar) kağızları çapından ötrü litoqrafiyaya lazımdır.

- Hal-hazırda qaçqınların bəzzaziyyə malına [parçaya, toxunma mala] böyük ehtiyacları olduğundan Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti Ticarət və Sənaye Nəzarəti ilə etilafa gəlmişdir ki, Tağıyev fabrikasından bezləri qaçqınlar miyanında [arasında] təqsimdən [paylamaqdan] ötrü Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarətinə verilsin.

- Süni cəhətdən Bakı ətrafında ərzaq şöbələri açmaq namümkün olduğundan, Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti qət etmişdir ki, fəqərə əhaliyə Bakıdakı mərkəzi ərzaq anbarlarından ərzaq buraxılsın.

- Neftçilər İttifaqı Maliyyə Nəzarətinə müraciətən məlum etmişdir ki, hökumət neftçilərə bu vaxtadək istiqraz açmadığından, neft işləri və ticarəti olduqca fəna bir hal kəsb etmişdir. Böylə gedəcək olarsa, neftçilər öz müəssisələrini qapamaq məcburiyyətində qalacaqdırlar.

İttifaq Məsai Nəzarətinə böylə bir kağız göndərərək, bu halı bərtərəf etmək [aradan qaldırmaq] üçün lazımi tədbir ittixazını [tədbirlər görülməsini] rica etmişdir.

- Hökumətin 19 mayısdakı iclasında qət edilmişdir ki, Şamaxı şəhəri yeni bir zəlzələ bəlasına düşər olmayacaq bir yerdə təmir edilsin. Bundan ötrü də xüsusi bir komisiya təşkil ediləcəkdir. Komisyona işbu zəvat dəvət ediləcəkdir: Ərazi və Dövlət Əmlak Nəzarəti nümayəndələri (mühəndis, su mühəndisi və yer ölçən mühəndis), Ticarət və Sənaye Nəzarəti nümayəndəsi, mühəndis, təbəqatülərz [geologiya] mütəxəssisi, Daxiliyyə və Səhhəti-Ümumiyyə Nəzarəti nümayəndəsi (doktor).

- 22 mayısdan mədən dairələrinə ərzaq işlərinə baxacaq komisiyanın müşavirəsi dəvət edilmişdir. Müşavirədə Məsai [Əmək] naziri də iştirak edir.

- Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə naziri Vükəla Şurası nəzdində İlarionovka kəndindəki su yolunu düzəltmək üçün 40 min rublə istiqraz verilmək barəsində təşəbbüsatda bulunmuşdur. İşbu borc bir sənəyədək qaytarılmalıdır.

- Gəncə nahiyyə müfəttişi Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarətinə müraciətən, qaçqınlar üçün Gəncədə emalatxana güşadı [açılması] haqqında təşəbbüsatda bulunmuşdu. Nəzarət müfəttişə tapşırılmışdır ki, təşəbbüsatı öz öhdəsinə götürməklə, ən yaxın zamanda Nəzarətə mədaxil və məxaric smetası təqdim etsin.

- Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarəti Qarabağ general-qubernatoru ilə etilafa [razılığa] gəlmişdir ki, oradakı uşq buğdasından Zəngəzur qəzası Susa və Abdallar mahalları kəndçilərinə yerlərini əkmək üçün Nəzarət nümayəndəsi Axundovun vasitəsi ilə 3000 put buğda buraxılsın.

BİR NEÇƏ SÖZ

Dövri-istiqlaliyyətimizdə hökumətimizin təşəbbüsatı ilə bir taqım milliləşmiş idarələrimiz vücuda gəlmişdir. Məsələn, bu sənə ibtidai, ali-ibtidai və edadi məktəblərimizin bir qəç sinifləri, posta idarəmiz milliləşmiş, caddələrdə böyük mağazaların lövh yazıları [lövhə yazıları] dəxi türk hürufatı [hərfləri] ilə yazılmışdır.

İstiqlaliyyətimiz zərfində [müddətində] milliləşmək uğrunda göstərdiyimiz təşəbbüsat işdə ancaq fəvqəlzikr [yuxarıda qeyd edilən] fəaliyyətlərdən ibarət olmuşdur. Halbuki idarələrimizin əksəri hənuz sabiqdəki şəkillərində davam etməkdə olduqlarından, yerli müsəlman əhalisinin çox hissəsi rus dilini bilmədiklərindən, naməqbul bir hala məruz qalmışdır.

Məsələn, Bələdiyyə İdarəsi kimi bir böyük, milli olacaq müəssisədə 5-6 nəfər xidmətçilərə pul verən (kassirlər) vardır ki, bunların heç biri türkcə qonuşa bilmədiklərindən dolayı ay axırlarında bələdiyyə xidmətçilərindən rusca bilməyən zəvat [şəxslər] məzkur [deyilən] kassirlər tərəfindən qayət bədrəftarənə bir surətdə “Uxodi, ya ne znayu, niçeqo ne znayu, ne ponimayu, tebe qovoryu uxodi” [“Çıx get, bilmirəm, heç nə bilmirəm, başa düşmürəm, sənə deyirəm çıx get”] kimi sözləri eşitməklə müttəhim olunaraq, biçarələr saatlarla işlərindən avara olub, böyük Bələdiyyə İdarəsini bir türk dili bilən kimsəni tapmaq, kəndi sözlərini kassirlərə anlatdırmaq və maaşlarını kimdən alacağını bilmək üçün sərsəri halında dolaşmağa məcbur olurlar. Qeyd etməli burasıdır ki, bəzən ağa kassirlər öylə vəhşiyənə, sərt rəddi-cavab verirlər ki, onların əbnayi-cinsi olan [onların cinsindən olan, onlar kimi insan olan] qardaşları ayda bir dəfə də olsa onların üzlərini görməkdən imtina edirlər.

Zənni-acizanəmə görə, məzkur kassirlərdən bir-iki nəfəri müsəlman yaxud türkcə qonuşmaq bilən olsaydılar, rus dili bilməyənlər bu qədər əziyyət-azara məruz qalmazdılar.

Bunlardan maəda [başqa], bəzi milliləşmiş idarələrimizdə xidmətçilərin bir çoxları öz ana dillərinə kəmetinə [laqeyd] olmalarındanmı, yaxud nə səbəbdənsə, rusca qonuşub rusca da yazırlar. Bu minval gedərsə, milliləşmiş idarələrimizin milli əhəmiyyəti qayət az olacaqdır.

Binaənileyh [ona görə], rə'si-karda [iş başında] bulunan müsəlman zəvati-giramilərinin [hörmətli şəxslərin], ələlxüsus

hökumətimizin, zikri mürur edən vəqələlərə [haqqında danışılan hadisələrə] nəzəri-diqqətlərini cəlb edərək, məzkur vəqələrin [deyilən hadisələrin] gələcəkdə bir də təkrar olunmayıb, önü alınacağı ümidindəyiz.

Bir türk

16 VAQON DÜYÜ

Bu günlərdə Bakı tacirlərindən (yanılmayırsam dəyirman sahiblərindən) birisi Gürcüstana 16 vaqon düyü göndərmişdir. Şübhəsizdir ki, bu, birinci və axıncı deyildir. Böylə vaqonlar çox göndərilmişdir və çox da göndəriləcəkdir. Ona görədir ki, necə göndərildiyini və ərzaq işlərində nələr olduğunu qeyd etmək lazım gəlir. Zira bu kimi işlərdə azuqənin kənara getməsi ilə bərabər, xəzineyi-dövlətə də aşağıda görülcəyi vəchlə milyonlarca zərər vururlar.

Söz burasındadır ki, son zamanlar İrandan düyü az gəldiyi halda, məhəlli [yerli] tacirlərdən birisi Nəzarətdən [Nazirlikdən] izin almadan Tiflisə 16 vaqon düyü göndərmişdir. Həm də tranzit olmamaq üçün burada dəyirməndə düyünü bir balaca “təzə”ləmişdir. Bu surətlə dövlət xəzinəsinə verməsi lazım gələn yarım milyon gömrük (480 min manat) xəzinəyə verilməmişdir.

Məmləkətimizdə düyü azaldığı və bahalandığı bir zamanda tacir əfəndi həm camaatın azuqəsinə əcnəbilərə satır, həm də barı lazım olan xərci də vermək istəməyir.

Düyü yola salınır.

Bu əsnada Ticarət və Sənaye Nəzarəti

müfəttişləri əhvalatdan xəbərdar olurlar. Nəzarət əmr edir düynü tutub saxlasınlar. Müfəttişlər gedirlər və malı həbs edirlər. Mühafizə dəstəsi rəisinə əmr olunur düynü buraxmasın.

Aradan bir neçə gün keçir. Mayısın 11-də rəis əfəndi Nəzarətdən bixəbər özbaşına düynü buraxır. Bu vəchlə Nəzarətin tutmuş olduğu mal bir məmurun “izni” ilə buraxılır.

Hal-hazırda bu iş təhqiq və təftişdədir.

Hökumət öylə tacirlərin, ələlxüsus böylə məmurların cilovunu çəkməlidir, yoxsa nəticəsi pək fəna olar. Həm nəticəsi görülməkdədir də. Məsələn, qəzetəmizin keçən nömrəsində bir xəbər vardı ki, Ümuri-Xeyriyyə Nəzarəti [Sosial Təminat Nazirliyi] Gəncə və Qazax mahalında buğda baha olduğundan, daha doğrusu buğda olmadığından, qaçqınlar üçün taxılı Cavanşir qəzasından – Bərdədən almağı təhti-qərara almışdır.

Əcəba Qazaxda buğda nə üçün yoxdur və nədəndir ki, orada taxıl Cavanşirdən bahadır?

Mövsuq [mötəbər] mənbələrdən aldığımız məlumata görə, Qazax tərəflərdə taxıl yox deyildir. Biləks [əksinə], külli taxıl vardır, fəqət bahadır.

Çünki qaçqınlar üçün taxıl yoxdur deyən əfəndilər həman yox olan taxılı bir qədər baha qiymətlə Ermənistanə satırlar. Bizə məlumdur ki, o tərəflərdən külli miqdarda taxıl aparılmaqdadır. Həm də Ermənistanə o qədər taxıl satılır ki, yalnız Ümuri-Xeyriyyə Nəzarəti üçün deyil, oranın öz camaatı üçün də taxıl azlıq edir və bu üzdən qiymətlər gündən-güənə qalxmaqdadır.

Doğrudur, Ticarət, Sənaye və Ərzaq Nəzarəti bu işləri açıq, müqəssirləri tapır, gedən malları bilir, fəqət müqəssirlərə qanunun tələb etdiyi kimi cəza verilmir.

Hökumət bu işlərə diqqət və əhəmiyyət verməli və kontrabandaçılıq müqabilinə şiddətli tədbirlər görməlidir. Bunun da kökünü kəsmək üçün mütləqə hökumət məmurlarının cilovunu yığmalı, təqsiri açılan qulluqçu və məmurları cəzasına yetirməlidir ki, başqalarına da ibrət olsun. Xəyanətkar məmur da, müttəəssifanə [təəssüflər olsun ki], çoxdur. Hətta bir dərəcəyə çatmışdır ki, Nəzarətin dəftərxanasında belə həyasızlıq dərəcəsinə çatmışdır. Məsələn, bu günlərdə Nəzarət qulluqçularından birisinin saxta icazənamə (vəsiqələr) yazıb verməkdə olduğu kəşf edilmişdir. Müqəssir tutulub məhkəməyə verilmişdir.

Böylə məmurlar cəzayi-səzasına [layiq olduqları cəzaya] çatmadıqca, bu quldurlar vətənimizin damarlarını qurudacaqlardır.

X. İ.

İTALIYA HEYƏTİ RƏİSİ POLKOVNİK QABBANIN PAYTAXTIMIZA VÜRUDU

May ayının 22-də səhər saat 7-də sürət qatarı ilə İtaliya heyəti rəisi polkovnik Qabba şəhərimizə varid olmuşdur [gəlmişdir]. Vağzalda Azərbaycan əsgərlərindən fəxri qaraqol qoyulmuşdu. Polkovnikin keçəcəyi küçələrdə milli bayraqlar rəzə edilmişdi [sancılmışdı]. Azərbaycan Cümhuriyyəti namından polkovniki Xariyyə naziri müavini Adil xan Ziyadxan

cənabları təbrik etmişdir. Cavabında polkovnik Qabba cənabları təvəqqe etmişdir ki, özünə edilən ehtiramdan naşi [ötrü] Azərbaycan Hökumətinə onun səmimi təşəkkürünü yetirsin. Sonra polkovnik Azərbaycan əsgərləri qarşısından ötərək onları salamlamış və əsgərlər cavab vermişlərdir. Polkovnik Qabba əsgərlərin naçalniki polkovnik Ağalovun qoşunların intizamından naşi təbrik etmişdir. Sonra polkovnik Qabba öz salon-vaqonuna daxil olub Adil xan Ziyadxanı da oraya dəvət etmiş və onunla müsahibədə bulunmuşdur. Bədəhu [sonra] polkovnik heyət əzaları [üzvləri] ilə avtomobilə rakibən [minərək] “Metropol” mehmanxanasına əzimət etmişdir [yollanmışdır].

Məclisi-Məbusan rəisi hüsurunda

Saat 2 tamamda heyət Azərbaycan Məclisi-Məbusan rəisi həzrətlərinin ziyarətinə gəlmişdi. Rəis əfəndi paytaxtımızda mədəni Avropa nümayəndələrini görməkdən şadlandığını qeydlə heyəti təbrik edir. Bunun cavabında heyət rəisi Qabba azərbaycanlıların mehmannəvazlığından məmnun qaldığını və təşəkkürünü bəyanla Zaqafqaziyyəyə, Azərbaycana ancaq qanun və nizamın müdafiəsi və qan tökülməsinin önünü almaq qəsdilə gəldiyini bildirmiş və arzu etmişdir ki, bundan sonra gələcək olan heyətlərə də azərbaycanlılar böyləcə mehmannəvazlıq etsinlər.

Məclisi-Məbusan rəisi həzrətləri cavabi nitqlərində böylə ifadəyi-məraim etmişlərdir [məraimlərini ifadə etmişlər]:

“Türk millətinin mehmannəvazlığı qorxudan ya tamahdan olmayıb, kən-

dinə məxsus bir xislətdir ki, həmişə və hamıya qarşı ən-səmimülqəlb ibraz edir [səmimi qəlbədən nümayiş etdirir]. Biz azərbaycanlılar dəxi həmişə qanun, nizam və asayiş tərəfdarı olub hamı ilə sülh və müsəlimətlə [əmin-amanlıqla] yaşamağı arzu edir, xüsusən qoşunlarımızla hüsn-münasibətdə bulunmağa çalışırıq. Biz Qafqaziyyəni neçə qardaşa məxsus bir qonaq [imarət] kimi təsəvvür edirik ki, bürada hər qardaş öz odasını öz istədiyi kimi bəzəməklə bərabər, ümumiyyətlə qardaşcasına yaşamaladırlar. Bunun yalnız quru sözdən ibarət olmayıb, feilən də buna çalışdığımızı isbat üçün bu qədər kifayət edər ki, bu saat heç yerdə Azərbaycan qədər asayiş, müsəlimət və rifahi-hal ilə yaşamayırlar. Qabaqca ərz etdiyim kimi, biz qanun və müsəlimət tərəfdarıyıq. Sizlərdən də bu uğurda kömək gözləyirik və özümüz səmimi olduğumuz üçün hamıdan da böylə səmimiyyətlə tələb edirik və hər kəs eyni səmimiyyətlə bizə kömək edərsə, həmişə bizdən hüsn-qəbul və mehmannəvazlıq görər. Biz əminiz ki, mədəni Avropa bizim də arzularımızı nəzərə alar və milli amalımıza erişmək uğrunda kömək edər.”

Heyət rəisi cavab vermişdir ki, Azərbaycanda italyalıları ancaq buna çalışırlar və bizim milli amalımıza erişməkdə İtaliyanın kömək edəcəyinə əmin ola bilərik.

ERMƏNİ MƏTBUATI

* Şimali Qafqaziyyədən gələnlərin rəvayətinə, “Joxovrdi dzayn”, Könüllü ordunun binagüzarlığına [sərəncamına] gö-

rə Rostov-Donun təxliyəsinə xəbər verir. Xəstəxanalarda olan yaralıları Kislovodskaya göndərirlər.

Həman qəzetə genə yazır ki, Şimalı Qafqaziyadan gələn deyirlər ki, Könüllü ordu komandanlığı qəzetələrdə elan buraxmışdır ki, kənardan gələnlərin Yekaterinodar şəhərinə daxil olmağı mən'dir [qadağandır]. Rəvayətə görə, həman elanın şəhəri təxliyə etmək binagüzarlığı ilə rəhbərliyi vardır.

* Ermənistan istiqlaliyyətinin ilk səneyi-dövriyyəsi [ildönümü] münasibətilə hökumət qərar vermişdir ki, mayın 28-ci günü məmləkətin bütün dairəsində müntəzən [təntənəli] bir surətdə bayram edilsin. Bayramın proqramını tərtib etmək üçün vəzir Qaragözyanın təhti-sədarəti ilə [başçılığı altında] xüsusi bir komissiya təşkil edilmişdir.

* İngilis məlumatına məbni olaraq [istinad edərək] “Aşxatavor” xəbər verir ki, İstanbulda Tələt paşa təzədən həbs edilmişdir.

* İtaliya qəzetəsi “K.”nin yazdığına istinadla “Aşxatavor” yazır:

“Aşkar olur ki, Şərqdə Dövlət-ətilafiyənin [Antanta dövlətlərinin] fəaliyyətinin əsası müəyyən edilmişdir. Suriya, Dəməşq, Hələb və İsgəndərun üçün Millətlər İttifaqı tərəfindən Fransaya bir etimadnamə veriləcəkdir. O cür etimadnamə də Ermənistan üçün Amerikaya veriləcəkdir. Əmir Faysalın Beyrut tərəfinə hərəkəti xüsusunda razılıq hüsulə gəlmişdir. Amerika komissarı Franinin ayın 28-də rautu [təntənəli qəbulu] təyin edilmişdir.”

* “Caqatamart” qəzetəsi rəsmi mənbədən aldığı məlumatla nəzərə xəbər verir:

“Amerika hökuməti kəndisinə təklif edilmiş Ermənistan etimadnaməsini qəbul etmişdir. Bu qərardad Parisdə intişar edilmişdir [yayılmışdır].”

* “Aref”in xüsusi müxbiri Tehrandan xəbər verir ki:

“Naxçıvandan İrana qaçqın sayaqda köçmüş müsəlmanlar tərəfindən teleqrafən İran hökumətinə, qeyri hökumətlər səfirlərinə və Sülh Konfransına müraciət edilib, Naxçıvan həvalisinin İrana ilhaqını [birləşdirilməsini] təklif edirlər. Naxçıvanlılar xeyli mükəddər [qəmgin] olub, onu böyük bir xəyanət ədd [hesab] edirlər.”

* “Şərur və Naxçıvan dairələrində türk müşəvviqlərinin [təşviqatçıların] fəaliyyətinə xitam verib, Novo-Bayezid nahiyəsində müsəlmanların binizamlılıqlarını rəf etmək [aradan qaldırmaq] məqsədi ilə İngilis Komandanlığının binagüzarlığı [sərəncamı] ilə həman yerlərə ingilis qoşun dəstələri sövq edirlər. Müsəlman dəstələrini ingilislər tərksilah edirlər. Bu günlərdə ingilis və erməni qoşunları Culfanı işğal edəcəklər.”

“Aref”

* “Van türkləri Türkiyə vəzir-i-daxil[iyyəsinə] [Daxili İşlər nazirinə] göndərdikləri teleqramlarında yazırlar: Erməni hüddunu Van gölünün kənarınadək çəkmək istəyirlər. Böylə iş mümkündür? Bu, ədalətdən kənar olar, zira həman yerin erməniləri müsəlmanların ədədinə nisbətən ancaq yüzə on miqdarında olurlar.

Van müsəlmanları heç bir vəchlə Türkiyədən ayrılmaq istəməyirlər.”

“Aref”

* “Tan” qəzetəsindən iqtibasən “Aref” yazır:

“«Pro Armenia» qəzetəsinin sabiq müdiri Pyer Kiyyar Şərq məsələsinə dair irad etdiyi [söylədiyi] nitqində demişdir: Şərq məsələsinin yeganə təriqi-həlli [həll yolu] Osmanlının mövcudiyətini qət etməkdir [varlığına son verməkdir]. 1915 sənədə İngiltərə, Fransa və Rusiya arasında əqd edilmiş [bağlanmış] müqavilə ilə Türkiyənin təqsimi müqərrər olunmuşdur [bölünməsi qərarlaşdırılmışdır]. Lakin əlan [hazırkı] siyasətin cərəyanından naşi [ötrü] Türkiyənin aradan götürülməsi[nə] bu sayaq əncam bulunsun:

1) İstanbul və boğazlar beynəlmiləlləşsin;

2) Kiçik Asiyanın qərbi hissəsi İzmir ilə belə [İzmirlə birgə] Yunanıstana verilsin;

3) Hazırkı Türkiyənin mərkəzi olan Kiçik Asiyanın vəsətində [ortasında] yeni bir türk hökuməti təşkil edilsin;

4) Əhalisi erməni və kürd olan Kiçik Asiyanın şərq hissəsində erməni hökuməti təşkil edilib Cəmahiri-Müttəhidəyə [Birləşmiş Ştatlara] tapşırılsın;

5) Tavr dağlarının cənubunda olan bütün islam vilayətləri – Suriya, Beynən-nəhreyn, Fələstin və Ərəbistan İngiltərə təhti-himayəsinə [himayəsi altına] verilsin.”

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

Tacirlərin şikayəti

Bu gün Bakıda və mədənlərdə ya-

şayan tənbəki və papiros alış-verişçiləri min nəfərdən ziyadə, Mirzəbekyans tənbəki və papiros fabrikasına gedib, fəqət Mirzəbekyansın dövlətindən məəttəəs-süf [təəssüf ki], hamısı məlul və dilgir, labüd qalıb [məcbur olaraq] Ticarət və Ərzaq Vəzarətinə [Nazirliyinə] rücu [müraciət] etmişdirlər və öz ərizələrində bu neçə ayın müddətində fərbikada nə qədər gizli mal satılması və nə qayda ilə Mirzəbekyansın mallarının qiymətindən artıq satılmağı və fəhlələr nümayəndəsi və fabrika müdiri və cənab Mirzəbekyansın özü ilə əlbir olub mallara növbənöv vasitələrlə tərəqqi verməsini [qaldırmasını] göstəririlər. Əlavə-bərin [bundan əlavə], neçə aydan bəri alış-verişçilərə edilən əziyyətin və biinsafılığın qabağın almaq üçün vəzirədən xahiş edirlər ki, fabrikanın içində və kənarında olan möhtəkirləri göstərib, onları məhkəməyə versinlər.

Ərizəni imza edənlər:

1) Bakı Baqqallarının Komitəsi;

2) Bakı optovoyçuların [toptançuların] komitələri;

3) Bakı Baqqalları Sayuzu [İttifaqı] müdiri.

Ümumi iclas

Cümə günü may ayının 16-da “İttihad” məktəbində Cəmiyyəti-Maarifi-İrəniyan [İranlılar Maarif Cəmiyyəti] “Tərəqqi”nin müvəqqəti idarəsi tərəfindən ümumi iclas çağırılmışdı. Saat 10-da üzvlərin əksəri hazır olur. Ümumiyyətlə, Hacı Müəllim sədr, [Mircəfər] Cavadzadə münşi [katib] intixab edilir [seçilir].

1) Müvəqqəti heyətin tərtib etdiyi məramnamə müxtəsər təbəddülatdan

[dəyişiklikdən] sonra qəbul olunur.

2) 15 nəfərdən ibarət idarə heyəti, 4 nəfər təftiş komissiyası əzası [üzvü] intixab olunub, saat 1-də iclas qapanır.

Məclisi-Məbusanda

Dün mayısın 22-də Məclisi-Məbusanın növbəti iclası təyin edilmişdi. Fəqət lazım olan miqdarda əza [üzv] gəlmədiyindən iclas baş tutmadı.

Dağıstan günü

“Dağıstan günü” toplanmış ianənin miqdarı iki yüz min (200.000) rubləyə bəliğdir [çatır]. Bu günlərdə müfəssəl hesab dərc edilib, cəbələrin [ianə qutularının] nömrəsi və içində olan məbləğin miqdarı həm göstəriləcəkdir.

Fəhlə həyatı

May ayının 16-da Bibiheybətə “Sovet Syezd” in ambulatoriyasında müsəlman əmələlərinin iclası olub, Naxçıvanın ermənilərə verilməsi məsələsinə özlərinin narazılıqlarını izharla protesto etmişlərdir.

İkinci[si], kollektivni doqovorun [kollektiv müqavilənin] hansı maddələrinin hökumət tərəfindən qəbul edilməsini hökumətin qəzetələrdə bəyan etməsini hökumətdən istəməyi qərara almışlardır.

Ziyalılar ittifaqında

12 mayıs iclası

Iclas açıldıqda 5 mayıs tarixli iclasın bəratülqövlü [protokolu] oxunub imza edilir. Əxzi-əsgər [Hərbi çağırış] idarəsinə dair maddə oxunduqda, validən gəlmiş 10 mayıs tarixli bir kağız oxundu. Bu təzkiyədə vali idarədən üç üzv istəyir ki, Əx-

zi-əsgər idarəsində işləyəcəklər. Bu təzkiyə oxunduqdan sonra idarə qərar qoydu ki:

a) Keçmiş iclasda qərara alınmış müraziətnamə daha çapa verilməsin;

b) Əxzi-əsgər idarəsində işləməyə Camo bəy Cəbrayılbəyov, Abdulla bəy Abaşidze və Sadiq Hüseynzadə intixab edildilər və bu xüsusda onlara vəsiqə verilsin; və:

c) Bunların intixabı haqqında valiyə bir məşruə [izahat] yazılsın.

Günlük məramnaməyə keçildikdən əqdəm [qabaq] Sadiq əfəndi [Hsüeynzadə] fəvqəladə bir ərizəsi var deyə söz aldı:

“Şimali Qafqaziyadan gələn xüsusi xəbərlərdən böylə anlaşılır ki, köüllü rus ordusu dağıstanlılarla müharibə etməkdədir və gün-gündən hücumunu artırır, əhaliyə çox ziyan verib, kəndlərdə təxribat icra etməkdədir. Dağıstanlıların qüvvələri az olduğu üçün bunlara müqabil durmayırlar. Bu qara fikirli ordu olar ki, dağıstanlıların istiqlalıyyətinə təcavüz edən kimi Dağıstanı yarıb Azərbaycan istiqlalıyyətinə də təcavüz etsin. Bu halı Azərbaycan diqqətdə tutmalıdır.”

İdarə qərar qoydu ki, bu xüsusda heyət-rəyasət bir layihə hazırlayıb idarəyə təqdim etsin.

Bədəhu [sonra] bu tərtiblə növbədəki məsələlər müzakirə edildilər:

- 1) Hilali-Əhmər [Qırmızı Aypara] Cəmiyyəti təşkili;
- 2) Ümumi iclas dəvəti;
- 3) Bez məsələsi;
- 4) Lənkəranda istixbar [xəbərləşmə];
- 5) Tətili-ümumi haqqında;
- 6) Maarif nazirinin və Nəzarətdəki

məmurların istefası haqqında;

7) Mərkəzi Evlər Komitəsindən gəlmiş təzkiyə;

8) Şamaxı mühacirlərindən əsgər toplamaq xüsusunda;

9) Əhməd bəy Ağayev haqqında.

Birinci məsələ müzakirəyə qoyulduqda, [Heydər bəy] Şahtaxtinski cənabları keçmiş iclasda dediyi kimi, Azərbaycanda bir Hilali-Əhmər Cəmiyyəti təşkil etmək çün lazım olduğu haqqında bəyanat verdi və idarə qərar qoydu ki, səhiyyə heyətinə tapşırılsın ki, bu xüsusda gələn iclasa bir layihə təqdim etsin. Hazırda olan səhiyyə heyətinin sədri doktor [Əliheydər] Allahverdizadə nam məlum etdi ki, heyətə intixab olmuş üzvlər nə iclasa gəlirlər və nə də işə mübaşir olurlar [işə girişirlər]. İş də həpsi kəndisi ilə katibin boynuna düşübdür. Bu səbəbə idarə qərar qoydu ki, səhiyyə heyətinə doktor Ordubadi Firuz daxil olsun. Bundan əlavə, Hilali-Əhmər işinə mübaşir olmaq üçün Kalantarov və [Heydər bəy] Şahtaxtılı daxil olsunlar.

Ümumi iclas dəvəti xüsusunda bir çox danışıq oldu. İdarə qərar qoydu ki, işbu mayıs ayının 30-da axşam saat 6-da Ziyalılar ittifaqının ümumi iclası dəvət edilsin və heyətlər həpsi ümumi iclasa təqdim edilmək üzrə layihələrini hazır edib, cümə günü mayıs ayının 23-də idarənin fəvqəladə iclası çağırılsın.

Tağıyevin fabrikasından əsgər üçün bez buraxılmaq məsələsi müzakirə edildi və bu işlərə şimdiki İdareyi-Hərbiyyə ləvazim məmuru baxdıqlarından, bu məsələ müzakirədən götürülsün.

Teymur bəy [Bayraməlibəyov] Lənkəran qəzasından xəbər olaraq məlumat

verdi ki, şəhər düşmən tərəfindən odlanmışdır və hal-hazırda yanır. Bu xəbərin doğru olmasını Lənkərana getmiş vaporların [gəmilərin] bu zamana kimi qayıtmaması da isbat edir. Çox ehtimal var ki, doğrudan Lənkəran yanır. İdarə Teymur bəyin bu məlumatını nəzərə alsın.

Fəhlələr tərəfindən elan edilmiş tətili-ümumi hər ittifaqın fikrin[i] cəlb edərək fəvqəladə bir surətdə müzakirəyə qoyulmuşdur. Ziyalılar ittifaqı bu növ ciddi məsələni nəzərə alaraq, nə səbəbə bu xüsusda bir müzakirə açmamışdır, deyə Zivər bəy idarəyə sorğu verdi. İdarə bu xüsusda müzakirə açmamanı kəndisinin xətası bilib atıdiki [aşağıdakı] qərarı aldı: Tətilin zahirən iqtisadi, batinən [daxilən] və həqiqətən siyasi olduğunu nəzərdə tutub Ziyalılar ittifaqı iqrar edir [təsdiqləyir] ki, istiqlalıyyətimizi mühafizət etmək üçün var qüvvəsi ilə Parlamana və hökumətə kömək etməyə hazırdır. Bu məsələdə Cəmil bəy Vəzirov xüsusi təsəvvüründə qaldı.

Yerdə qalan məsələlərin müzakirəsi təcil edildi [sonraya saxlandı].

14 mayıs iclası

1) Maarif Nəzarəti haqqında;

2) Mərkəzi Evlər Komitəsindən gəlmiş təzkiyə;

3) Mühacirlərdən əsgər toplamaq haqqında;

4) Əhməd bəy Ağayev haqqında.

Əvvəlinci məsələ müzakirəyə qoyulduqda, Səməd bəy [Hacıəlizadə] söz alaraq Maarif nazirinin və Nəzarətdə xidmət edən baş məmurların yenidən iş başına qayıtmaları maarif işi üçün ziyadə faydalı olacağını qeydlə, bu səbəbə ida-

rəyə bir təşəbbüsatda bulunmağı tövsiyə edir. Maarif nazirinin və Nəzarətdəki məmurların istefa vermələrinin səbəbini müzakirəyə qoymayaraq, böylə bir vaxtda həqiqi ziyalı və öz vəzifələrini sevən şəxslərin hökumət xidmətindən kəndlərini kənar etmələri maarif işi üçün eyi nəticə verməyəcəyini və bu işin təbii olmadığını nəzərdə tutub idarə qərar qoydu ki, Məclisi-Məbusan fraksiyonlarına müraciətlə rica olunsun ki, bu ixtilafın tez bərtərəf edilməsi [aradan qaldırılması] üçün lazım olan təşəbbüsatda bulunsun. Fraksiyonlara məsələni məlum etmək üçün Ağa Axundzadə və Səməd bəy Hacıəlizadə cənabları nümayəndə seçildilər.

Mərkəzi Evlər Komitəsindən gəlmiş kağız Camo bəy [Cəbrayılzadə] tərəfindən oxundu. Bu təzkirədə Komitə Bakı ətrafındakı kəndlərdə evlər komitəsi təşkil etmək fikrində olduğunu və bu məqsədlə bir iclas qurulacağını bildirərək, idarədən bu iclasa üç nümayəndə istəyir. Həman iclasa getmək üçün idarə Əli bəy Seyidzadə, Rəhim əfəndi və Camo bəy Cəbrayılbəyzadəni intixab etdi [seçdi].

Üçüncü məsələ müzakirəyə qoyulduqda, Şamaxı mühacirlərindən əsgər toplamaq məsələsini təklif etmiş Abbasqulu Vəlixanlı ərz etdi ki, bu məsələ Yeni Şirvan Cəmiyyətində həll olundu və burada yenidən müzakirəyə qoyulmasının lüzumu yoxdur, söylədi.

Əhməd bəy Ağayev haqqındakı məsələ gələn iclasa qaldı ki, o iclasda [Heydər bəy] Şahtaxtinski cənabları izahat verər və məsələ sonra müzakirəyə qoyuldu.

İclasın axırında doktor Əli bəy söylədi ki, yay fəslə yavuşlaşdığı münasibətilə xaraba qalmış kəndlər əhalisinin ziraət karəstələrində [əkinçilik alətlərində] və məkinalarına çox ehtiyacları vardır. Hərgah pişəzvəqt [gec olmadan] onlara yardım edilməzsə, taxıl və ot, vaxtında biçilməyib tələf ola bilər. Bu səbəbə, lazımdır ki, Ticarət Nəzarətindən onlar üçün kömək istənilsin ta ki, Nəzarət öz ixtiyarında olan məkinalardan İttifaq əli ilə camaata paylasın. İdarə Əli bəyi vəkil etdi ki, bu xüsusda Ticarət naziri ilə görüşüb cavab alsın.

Bakı kəndlərindən

Biz kənd fəqərəyi-kasibəsi ki, ziraət [əkinçilik] və bostançılıqla dolanırıq, neçə illərdən bəri kəndimizin qoyunçuları tərəfindən – ki, qoluçomaq və zənginlərdən ibarətdirlər – külli zərərlərə mütəhəmmil olurduq [dözürdük] və heç bir vəchlə onların zülmündən qurtulmağa yol tapa bilmirdik. Hərgah istəsəydik ki, şikayətnamə yazıb öz halımızı məqamialilərə bildirib istimdad edək [kömək istəyək], o zalımların təsiri-nüfuzu mane olurdu və həmçinin şifahi şikayətlərimiz onların ənvai [müxtəlif] təşəbbüsləri ilə bisərəncam qalırdı. Əlhəmdülillah, bu halda cavan cümhuriyyətimizin zübdə [seçmə, ən yaxşı] məmurlarından, tabe olduğumuz Balaxana-Sabunçu polis baş müdiriyyətinin müdiri Lütfəli bəy Əmircanov cənabları şikayətimizə görə bu il təhti-idarəsində [tabeçiliyində] bulunan məmurlara vermiş olduğu əvamiri-əkiddəsi [qəti əmrləri] ilə zalımların zülmünün qabağını kəsdikdən başqa, bu günlərdə öz idarəsində bulunan kəndləri

gəzməyə çıxıb, qəryəmizi [kəndimizi] dəxi müşərrəf eylədikdə, biz fəqərəyi-kasibənin dərdlərimizə rəsədlik eyləyib [çatıb, dərdimizlə tanış olub], ümdə dərdlərimiz ki, qoyunçular barəsində idi, sabiqən [keçmişdə] verdikləri əmrləri şifahən biltəkid [təkidlə] ehqaqi-haqq eyləyib [hər kəsə öz haqqını verib, ədaləti təmin edib], ziraət, bostan və bağçalarımızı öz qoyunları ilə tələf edənlərdən zərərlərimizin iki qatı alınması xüsusunda binagüzərlə [sərəncam] eylədiklərimizdən, cavan hökumətimizin ədalətli məmurlarının sayəsində minbəd [bundan sonra] asudə yaşayıb, qoluçomaq və qoçuların zülmündən xilas olacağımızı yəqin etdik.

Bundan başqa, özümüz kəndli və avam olsaq da, bunu yaxşı başa düşmüşdük ki, zəmanə öylə bir zəmanədir ki, elmsiz şəxs dünyada yaşaya bilməyib, elm sahiblərinin qarşısında məhv və nabud [yox] olacaqdır. Müşarünileyh [haqqında danışılan] Lütfəli bəy cənabları öz müşfiqənə [şəfqətli] nəsihətləri ilə bizi elm və maarifə tərgib və təhris etməklə [rəğbətəndirməklə və həvəsəndirməklə], uşaqlarımızı oxutmağını tövsiyə edib və qubernatorumuz həzrətlərinə bu xüsusda bəyanatda bulunub, asan vəchlə bizim gələcək nəslimizin cəhalət pəncəsinə düşməyib elmlə işıqlanmaları xüsusunda səy edəcəklərini və'd buyurub və bizi ümidvar etdilər.

Əsgərlik vəzifəyi-vacibəsi haqqında da bizi bu qədər başa saldılar ki, əsgər demək odur ki, bir şəxs öz sinəsini hasar etməklə əziz vətəninə düşməndən saxlayıb və millətinin əğyara qul olmayıb hürr və azad yaşamağına çalışsın və bu vəzifəyi-müqəddəsədən boyun qaçıranlar

ancaq o kimsənələr ola bilərlər ki, öz ırz-namuslarının qeydinə qalmasınlar.

Lütfəli bəy cənabları bu gəzdiklərində kəndçilər barəsində etdikləri bir çox qeydkeşlik cümləsindən biri də bu oldu ki, çox vaxtlardan bəri kəndlərimizdə mütədavil [işlənən, adət olan] qəbih [pis] bir adəti, yəni toy məclislərinə əcnəbiyyə [əcnəbi qadın], əxlaqsız əcnəbiyyələr dəvət edib, onları oynadıb, cavanlarımızın əxlaqını pozdurduqdan başqa, ailələrimizi də heç bir vəchlə islamıq və türklük şanına layiq olmayan bir rəzalətə şahid edirdik; kəndlilərdən bu nalayiq adəti tərk etməyə söz alıb və bu gunə [bu cür] xilaf-i-islamıyyət hərəkətin minbəd [bundan sonra] camaatlar tərəfindən qadağan olunması xüsusunda qəryəmiz [kəndimiz] və sair cümlə kəndlərdə məsləhətnamələr tərtib etməyə tövsiyədə bulundular. Bu gunə millət və camaat işlərinin qeydkeşi olan bir “hakim”ə təşəkkürati-acizanəmizi ərz etməklə, əmsalının [onun kimilərin] cümhuriyyətimiz daxilində çox olmasını arzu edib, yaşasın özümüzün cavan cümhuriyyətimiz, sağ olsun, var olsun onun millət qeydkeşi hakim və məmurları, yox olsun onun xain qulluqçuları deməklə xətm-i-kəlam edirik.

Kəndçilər

AZƏRBAYCANDA

Kürdəmirdən

Zaman və təcrübə bunu bizə göstərdi ki, dünyada yaşamaq, qəsb olunmuş haqq və hüququnu əldə etmək istəyən

millət daima bəsirət üzrə çalışıb, həyata və dünya işlərinə müstəid [qabiliyyətli, istedadlı] olmalıdır. Əvət, səy vasitəsi ilə insan qalibən [əksər halda] arzusuna nail olar. Kiçik isə böyüyər, məhkum isə azad və sərbəst yaşar. İştə bu nöqtəyi-nəzərdən Cənabi-haqqın biz Azəri türklərinə nəsis etdiyi azadəlik evinin qədrini bilib, cavan cümhuriyyətimizin təməlini möhkəmlətmək və bunun tərəqqi və təalisinə [ucalmasına] yorulmaz bir fədakarlıqla kömək etmək ən müqəddəs bir vəzifə, ədası [qaytarılması] vacib bir borcumuzdur. Çünki bir ağacın davam və səbatı onun köklərinin bütün və sağlam olmağına vabəstə [bağlı] olduğu kimi, cümhuriyyətimizin də parlaq[lığı] və sət-vəti [qüdrəti], millətimizin doğru və dürüstlüklə üzərinə tərəttüb edən [üzərinə düşən] vəzifəni kamalınca ifaya bağlıdır. Binaənileyh [ona görə], bunu düşünməli, düşünüb də ifasına mübaşirət etməli [girişmək lazımdır]. Lakin nədənsə yenə biz keçmiş macərəlar[d]a düşər olduğumuz bədbəxtliklərdən ibrət almayıb, sabiqki [əvvəlki] işlərimizdə davam edirik. Fikrimiz ancaq kəndi mənfəəti-şəxsiyyəməzə münhəsir [həsr edilmiş] olur.

Əvət, pul, dövlət gözəl şeydir. Məməfi [bununla belə], dövlət və sərvətimizi mühafizə edən, əmin-amanlığımıza çalışan dövlətimiz və cümhuriyyətimiz üçün dəxi çalışmalıyıq. Əks surətdə varlığımızı, qazandığımızı qeyb edəriz.

Şimdiki halda cümhuriyyətimizin əksər yolunda qaçqın və fəlakətzedələr bulunmaqdadırlar. Şübhə yoxdur ki, hökumətimiz bunlara beqədri-imkan [gücü çatdığı qədər] yardım edir və edəcək də.

Fəqət hökumət yardım edir deyə əlimizə bəhanə düşüb kənardan tamaşaçı olmalıyıq. Bu xüsusda biz də müavinətdə bulunub hümmət əlimizi müzayiqə etməyəcəyimizi [əsirgəməyəcəyimizi] bildirmək üçün bir qaçqın cəmiyyəti tərtib etməliyiz ki, bu yol ilə bizim də fəqirlərə, öksüzlərə, əlil və şikəstlərə köməyimiz dəysin.

Zənn edirəm bizim Kürdəmir ziyalıları keçənə güzəşt deyib bundan böylə işləyəcəklər. Haydı, qardaşlar, siz də varlığınızı bildiriniz!

Əlif Əlif

Lənkərandan

Lənkəranın əhvalı gün-gündən get-gedə fənaləşir. Bir gecə yoxdur ki, adam tələfatı, ya mal qarəti olmasın. Neçə vaxt bundan qabaq Seyidəkəran kəndində hər gecə qətl və qarət var idi. Üç kişi, bir arvadı xaxollar öldürdülər və pullarını apardılar. İndi iki gündür ki, bu bəla Gərmətük şəhərinə sirayət edibdir.

Aprel ayının 25-də Gərmətük kəndində gecə vaxtı Hacı Məhəmməd adlı bir şəxsin evinə tökülüb, bir cavan oğlunu öldürüb, 7 min manat pulunu alıb və qiymətli şeylərini də aparıblar. Xaxollar ermənilərlə bərabər türk dili danışırımlar və hər bir yerdə və kənddə varlı və çö-rəkli adamlar var isə qarət edirlər.

Bir həftədən artıq Lənkəranda elə şiddətlə soyhasoy və öldür ha öldürdür ki, çünki Denikin tərəfdarları ilə bolşeviklər dava edirlər. Axırda bolşeviklər qələbə edib Suxorukovun başçılığı ilə 15 zabit həbs ediblər. Şəhərdə tamam başsızlıq hökmfərmədir [hökm sürməkdədir].

Aprelin 28-ci gecəsi lənkəranlı məşhur Məşhədi İbad Şəfiyevin evi xaxollar tərəfindən qarət olub, 50 min manat nağd pul və çoxlu ev əşyasını aparıblar.

Lənkəranlı

Şamaxılıların şikayəti

Şamaxı camaatı Bakı qubernatoruna ərizə ilə məlum etmişdir ki, Şamaxı qaçqınlarına yardım etməkdən ötrü külli miqdarda məbləğ təxsis edilib [ayrılıb], onu təqsim etmək [bölmək] isə vəkil Əli-əkbər Axundova həvalə olunmuşdu. Həman məbləği Axundov bu vaxta qədər onlara təqsim etməyib və pulun nəradə olduğunu dəxi bildirməmişdir. Buna binaən [buna əsasən], Şamaxı əhalisi qubernatordan tezliklə həman məbləğin Axundovdan alınıb onlara verilməsini rica etmişdir.

Yüzbaşı və pristavdan şikayət

Quba qəzası Şahnəzərli kəndi camaatı Bakı qubernatoruna müraciətən, məzkur [deyilən] kəndin yüzbaşısı Övsət Əliyev və pristav Rəsul Vəliyevin onlara artıq dərəcə zülüm və əziyyət etdiklərini göstərərək şikayət və onların yerinə başqa şəxslər təyin edilməsini rica edirlər.

GÜRCÜSTANDA

Dəmiryol münasibəti

Vladıqafqaz dəmiryolunun cənubi hissəsi naçalniki mühəndis Qerman Petrovsk-Bakı təriqi [yolu] ilə Tiflisə varid olmuşdur [getmişdir]. Buna həvalə edil-

mişdir ki, bütün Vladıqafqaz dəmiryolu boyu doğru və müstəqim sərnəşin və yük hərəkəti bərpası üçün Zaqafqaziya cümhuriyyətləri ilə müzakirətdə bulunsun. Mühəndis Qermanın dediyinə görə, Rostovdan Vladıqafqaza qədər Könüllü ordu olan yerdə müntəzəm bir surətdə dəmiryol hərəkəti vardır. Qudermeslə Qroznı arasında yolun bir para yerləri yıxılmışdır. Burada yolun təmir edilməsi üçün mühəndis Qerman Dağıstan Hökuməti ilə müzakirətdə bulunacaqdır.

Romaniya heyətinin vürudu

Romaniya heyəti Tiflisə varid olacaqdır [gələcəkdir]. Bu günlərdə yunan heyətinin də vürudu [gəlişi] gözlənilir.

General Milnin əzimi

General Miln mayın 18-də gündüz saat 3-də sürət qatarı ilə Tiflisdən Qarsa, Sarıqamışa əzimet etmişdir [yola düşmüşdür].

Denikin ordusunun Abxazıyanı təmizləməsi

Denikin ordusunun Abxazıyanı təmizləməsi haqqında böylə təfsilat verilir: Hücuma keçən gürcü əsgərləri ancaq “Yaşılar” tərəfindən müavinət görmüşlərdir. “Yaşıl” deyilənlər Könüllü ordunun təcavüzkarənə istehzari-əsgəriyyəindən [əsgər yığmasından] silahları ilə bərabər dağlara, meşələrə qaçıb gedən kəndlilərdən ibarət partizan dəstələridir ki, təşkilat yapıb Könüllü ordunu narahat etməkdədirlər. Könüllü ordu hərəkət edən kimi onlar qaçan düşməni dağlardan və meşələrdən vurmağa başlayıb, Könüllü

ordu dəstələri arasında həyəcan qaldırılmışlardır. Könüllü ordu dəstələri Abxazıyanı təmizləyib, Gürcüstanı hələ tərk etməmişlərdir. Buna görə Suxum Həmkarlar İttifaqı Şurası fəhlələrə və həmkarlar təşkilatına təklif etmişdir ki, silah əldə inqilab fütuhətini [nailiyyətlərini] Denikin irticasından mühafizə etməlidir.

Xariciyyə Nəzarətində raut

Mayın 16-da Gürcüstan Xariciyyə Nəzarətində raut [ziyafət, təntənəli qəbul] olmuşdur. Bu rauta Tiflisdə olan hamı əcnəbi heyət nümayəndələri dəvət edilmişdir. Rautda 85 adam isbatı-vücut [iş-tirak] etmişdir. Xariciyyə naziri Y. P. Geçqori birinci olaraq fransız lisanında böylə bir nitq irad etmişdir:

“Həzərət! Mənə müsaidə veriniz, Gürcüstan Hökuməti namından bura cəm olan hökumətlər və millətlər nümayəndələrini təbrik edəyim. Mən dərin bir ümid bəsləyirəm ki, axırda millətlərin təyini-müqəddərat hüququ əsasına müvafiq Qafqaziya millətlərinin hər birinin özü üçün müstəqil hökumət bərpa etmək arzusu Avropanın müəzzəm [böyük] millətlərinin hüsn-təvaccöhünə məzhər olar. Bəli, mən ümidvar oluram ki, Qafqaziya millətlərinin müttəhid [birgə] qüvvələri ilə Avropa sıxı münasibət vücuda gətirmək üçün öz müqəddəs amalımızın vücuda gəlməsinə müvəffəq olaq və bununla da Avropanın ali mədəniyyətinə yanaşaq. Yaşasın, nümayəndələri burada bizim qonağımız olan müəzzəm millətlər!”

Sonra İtaliya heyəti sədri polkovnik Qabba, Ermənistan Xariciyyə naziri [Sirkan] Tiqranyan, Azərbaycan Xariciyyə naziri M. Y. Cəfərov, Dağıstanlılar İttifaqı

nümayəndəsi Əlixan Kantemir, Gürcüstan Məclisi-Müəssisənə üzvü Kedia və qeyriləri nitqlər söyləmişlərdir. Banket xeyli ruhlu keçib qonaqlar gecə saat 3-də çıxıb getmişlər.

ERMƏNİSTANDA

(Erməni qəzetələrindən)

- “Caqatamart” qəzetəsi rəsmi mənbədən məlumat almışdır ki, Amerika Hökuməti ona təklif edilən Ermənistan mandatını qəbul etmişdir. Amerikanın bu qərarı Parisdə elan edilmişdir.

- Qafqaziyadan İstanbula övdət edən [qayıdan] bir erməni zabiti “Aşxatavor” qəzetəsinin müxbiri ilə müsahibə əsnasında demişdir ki, Ermənistan Hökuməti qəti və müəyyən surətdə bərpa, rəsmi surətdə təsdiq edildikdən sonra Ermənistan dəmiryolları üçün amerikalılar parovoz və vaqon göndərəcəklər.

- Hindistan erməniləri böyük mitinqlər tərtib verib çıxardıqları qətnamələrində Ermənistan istiqlalıyyətini tələb edirlər.

- Bolqariya erməniləri ermənilərin dübarə Ermənistana köçürülmələrinə müavinət olmaqdan ötrü yarım milyon frank para təxsis etmişlərdir.

- Parisdən “Aşxatavor” qəzetəsinə verilən xəbərlərə görə, Lloyd Corc böylə zənn edir ki, zamani ki [madam ki], Konfransda xırda millətlərin nümayəndəsi olmağa imkan verilir, o vaxt müəzzəm [böyük] dövlətlərinin nim-rəsmi [yarı-rəsmi] surətdə də olsa onları dinləmələri lazım gəlir. Rəisi-cümhur Vilson xırda mil-

lətlərin xüsusi konfrans təşkil etmələri əleyhinədir. Zənn edildiyinə görə, bu millətlərə imkan veriləcəkdir ki, aşkara surətdə öz tələbatlarını elan edib Cəmiyyəti-Əqvama [Millətlər Cəmiyyətinə] təqdim etməkdən ötrü müfəssəl surətdə öz məramnamələrini hazırlasınlar.

İZHARİ-TƏŞƏKKÜR

- 1 -

“Azərbaycan” qəzetəsinin möhtərəm müdirindən rica edirik ki, bizim iki kəlmə təşəkküratımızı qəzetə sütunlarında dərc buyursunlar.

Bakıda məşhur ehsan sahibi cənabi-möhtərəm Hacı Zeynalabdin Tağıyev həzrətləri bizim Şağan fəqəralarından ötrü üç min manat mərhəmət buyurubdur. Biz Şağan qəryəsinin [kəndinin] camaatı öz təşəkküratımızı səmimi-qəlbədən Hacı cənablarına izhar edirik və Allah-taaladan Hacı cənablarına uzun ömür istida edirik [arzulayıraq].

*Şağan qəryəsinin
İana Cəmiyyətinin sədri:
Cəfərqulu bəy Məhəmmədbəyov*

- 2 -

Möhtərəm müdir əfəndim, rica edirəm mübarək qəzetənizin bir guşəsində bu kəlmələrə yer verəsiniz.

Mən Şuşa qəzası, Malibəyli kəndindən olduğum halda Gəncə şəhərinə gəldim. Orada “Toyuqçu Əkbəriyyə” məktəbinin müdiri Hüseyinzadə cənabları məni məktəbə qəbul etdi. Maddi tərəfim olmadığına görə, halımı Gəncə Cəmiyyəti-Xeyriyyə sədri cənablarına bəyan etdim.

Bəndəyə bir dəst əla əlbisə aldıqdan sonra hər ay yüz manat maaş qət etdilər [maaş kəsdilər]. O cəmiyyətə və o cəmiyyətin sədri cənablarına təşəkkürümü bəyan edirəm.

*“Toyuqçu Əkbəriyyə”
məktəbinin müttəəllimi [şagirdi]
Nüsrət Firdunzadə*

Xüsusi müsəlman təvəllüdxanası Gövhər xanım Qazızadə

Vəzi-həml edən hər bir vaxt, gələn xəstələr isə hər gün səhər saat 10-dan 2-yə kimi qəbul edilirlər. Təvəllüdxanada əməliyyatı-cərrahiyyə (operasiya) icra edilib, doktor Tsentner konsultasiya yapır. Feldşeritsamama Vasserman çiçək döyür, yara bağlayır və iynə vurur.

Adres: Armyanski küçə nömrə 13. Telefon nömrə 58-39.

T-132

Satılır

Balaxanski və Budaqovski küçələrin küncündə dükən satılır. Xahiş edən bu adresə müraciət edə bilirlər: Budaqovski Birinci Kantepinski küçələrin küncündə nömrə 176. Dükənçi Movsesdən xəbər almaq olar.

8788

Diş həkimi

E. S. Karşteynbaumun

Diş müalicəxanası və süni diş laboratoriyası. Adres: Sisyanovski (Ləzginski) və Çadrovı küçələrin küncündə nömrə 41. Telefon 22-07. Qəbul edir səhər saat 6-dan 8-ədək; səhər saat 11-dən 2-yədək; axşam saat 4-dən 8-ədək. Dişlər ağrısız çəkilir və qızıl dişlər qayırılır.

8779

**Doktor
Musa bəy Rəfiyev**

Daxili əmraza [xəstəliklərə] düçar olan naxoşları qəbul etməyə başlamışdır. Səhər saat 9-11-ə kimi. Axşam saat 5-7-yə kimi. Ünvan: Armyanski, nömrə 15. Telefon 16-80.
b-37

**Doktor
M. B. Şaxnazarov**

Dəri və əmrazi-cərrahiyyə [cərrahi xəstəliklər] naxoşluqlarını qəbul etməyə başlamışdır. “606” və “914” müalicəsi. Qəbul edir: səhər saat 9-dan 12-yədək; axşam saat 4-dən 7-yədək. Ünvan: Armyanski küçə nömrə 3. Qubernskinin küncündə. Telefon nömrə 45-28.

8748

**Berlin Darülfünunu doktoru
S. İ. Kopelioviç**

Daxiliyyə və əsəbiyyə naxoşluqlarını qəbul edir səhər saat 10-dan 1-ədək, axşam saat 5-dən 7-yədək. Adres: Vorontsovski küçə nömrə 17, 2-ci mərtəbə. Telefon nömrə 50-28. Və 93.

8765

**Diş həkimi
M. B. Şternin**

Vorontsovski küçə, nömrə 22, Karantinni küçənin küncündə. Süni dişlər qayırır. Qızıl ənglər və damaqlar qayırır. Dişləri ağrısız çəkir.

8757

Doktor **M. M. Kərimov** göz naxoşlarını və diş həkimi **A. Əmirov** naxoşları qəbul edirlər saat 4-dən 7-yədək. Ünvan: Suraxanski və Spasski küçələrin [küncündə] 102 nömrəli evdə. Telefon nömrə 40-91.

8754

**Arvad diş həkimləri
Z. A. Şexter və xanım**

Dişlər ağrısız çıxarılır. Qızıl qapaq, qazma və hər növ qayıрма dişlər. Dişin yaxşı qayırılması təmin olunur. Kənardan gələnər üçün tezliklə görülür. Qiymətlət münasibdir.

Qəbul olunur səhər saat 9-dan 2-yədək, axşam saat 4-dən 7-yədək. Voronsovski küçə 17 nömrəli evdə, paradni qapıdan.

8753

Elan

Ticarət, Sənəət və Ərzaq Nəzarəti bununla elan edir ki, Nəzarət tərəfindən Hidayət Səlimova 20 fevralda verilmiş 996 nömrəli kontrolluq şəhadətnaməsi ondan alınıb və bu gündən onun kontrolluq vəzifəsini ifa etməyə ixtiyarı yoxdur.

*Ticarət, Sənəət, Ərzaq naziri müavini
(imza)
T-129*

Zəhmət (məsai) bürosu

Bakı Şəfqət Bacıları İttifaqı şəfqət bacılarını gecə işlərinə, iynə vurmağa, masaj etməyə müərriflik edir [tövsiyə edir, zəmanət verir]. İttifaq öz işçilərinin işlərinə cavabdehdir. Xahiş edənlər bu adresə müraciət edə bilərlər: Budaqovski və Malakanski küçələrin küncündə, nömrə 16/22, mənzil 6. Konkanın mənzili. Telefon nömrə 14-08. Büro bütün gün açıqdır.

8755

Elan

Ticarət və Sənəət və Ərzaq Nəzarəti bununla elan edir ki, bu günə qədər xarici məmləkətə köhnə dəmir aparmaqdan ötrü verilmiş icazələr bir ay etibarlıdırlar. Həmin elan edilməmişdən əvvəl icazə almış olanların icazələri isə bir həftə etibarlıdırlar.

*Ticarət, Sənəət və Ərzaq naziri müavini
(imza)
T-128*

Maliyyə Nəzarəti elan edir ki:

Bu son zamanlarda anlaşıldığına görə, güclü bir surətdə sərhəd xaricinə bir çox gizli mallar, xüsusilə özümüzün birinci dərəcədə ehtiyacı olan yük, ərzaq aparılır. Buna binaən [buna görə], Nəzarət kəndisinə tərəttüb edən [üzərinə düşən] vəzifənin ifası üçün pişəzvəqt [qabaqcadan] əhalini xəbərdar edir ki, Cümhuriyyət xaricinə aparılan gizli mallar tutulduğu kimi tamamilə hökumət hesabına həcz [müsadirə] ediləcəkdir. Göndərən və aparən əşxas [şəxslər] isə qanunun (1910-da müntəşir Məcəlləyi-Qanunun 6-cı hissəsi) 1054[-cü] maddələri ilə təhti-məsuliyyətdə [məsuliyyət altına] alınacaqdır.

T-125

Elan

Məşixəti-İslamiyyə [Şeyxülislamıq] İdarəsində kargüzarlıq və dəftərdarlıq (registrator) vəzifələrində istixdam [xidmətə qəbul edilmək] üçün türkcəsi kamil olmaq şərti ilə rusca dəxi bilən iki nəfər adam lazımdır. Arzu edənlər Bakıda Nijni Priyutski caddədə 66 nömrəli evdə Məşixət İdarəsinə müraciət buyursunlar.

Elan

Bununla camaata elan edirəm, Bakı pasport idarəsi (dupatxana) Təzəpir məscidinin [həyatında] (səbiq 8-ci ərzaq rayonu) Verxni-Təzəpir və Gimnaziçeski küçələrin küncündə olan otağa köçübdür.

*Bakı Pasport İdarəsinin dupatı Muxtar
Hüseynov
8788*

Elan

Bununla ümuma elan edilir ki, Azərbaycan Hökumətinin 20 aprel 1919-cu ildəki qərarına görə Ticarət, Sənəət və Ərzaq Nəzarəti tərəfindən xarici məmləkətlərə neft aparmağa mal mübadilə etmək şəraitilə icazə verilir. Aparılan neft və neft emalati

qiymətinin 50 faizi Nəzarətə rəhin (zaloq) təriqilə verilməlidir. Bu məbləğə Nəzarətin adına olaraq qeyri məmləkətlərdən birinci zəruri şeylər gətirilməlidir və gətirilən mallara Nəzarət bazar qiyməti ilə bütün mallara qiymət təyin edəcək və bu qiymətdən 25 faiz skonto [endirim] edəcəkdir.

Bu şəraiti əmələ gətirmək üçün 2 aylıq vaxt təyin olunur.

*Ticarət, Sənəət və Ərzaq
naziri müavini Əliyev
T-55*

Elan

Ümuri-Xeyriyyə və Nafiə Nəzarətinə [Sosial Təminat Nazirliyinə] böyük və kiçiklərə məxsus karxanalar (masterskoy) təşkil etmək üçün təcrübəli inspektor [müfəttiş] lazımdır. Xahiş edənlər köhnə fəaliyyətləri kağızları ilə bərabər Nəzarətin müdirinə müraciət edə bilərlər.

T-131

**Müvəqqəti müdir:
Hacıbəyli Üzeyir**

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Teleqraf xəbərləri

səh. 304. “Avam Kamerası”: Böyük Britaniya Parlamentinin aşağı palatası olan İcmalar Palatası.

“Svyatoy Pavel qəsəbəsi”: hal-hazırda Hamburq şəhərinin bir rayonu olan Sant-Pauli [St. Pauli] nəzərdə tutulur.

“Spartaklar”: Almaniyada fəaliyyət göstərən marksist təşkilat olan Spartak İttifaqının üzvləri nəzərdə tutulur.

Sülh ətrafında

səh. 305. “Nauen”: qəzetdə təhrif edilmişdir.

“Roma papası”: 1914-1922-ci illərdə Roma papası XV Benedikt [Benedictus XV] idi.

“Berlində müntəşir “Taşblatt” qəzetəsi”: 1872-1939-cu illərdə Berlində almanca nəşr olunan “Berliner taşblatt” [Berliner Taşblatt] qəzeti nəzərdə tutulur.

Qəzetələrdən

səh. 308. “Savdep”: Rusiya Deputatlar Soveti.

səh. 309. “Şah əfəndi”: 1909-1925-ci illərdə İran şahı olan Sultan Əhməd şah Qacar.

Nəzarətlərdə

səh. 311. “3 mart ayının; 4) inqilab bayramı gününün məvacibini”: qəzetdə belə getmişdir: “3) Mart ayının 12 inqilab bayrağı gününün məvacibini.”

Bir neçə söz

səh. 312. “İstiqlalıyyətimiz zərfində”: qəzetdə “istiqlalıyyətimiz tərəfindən” getmişdir.

16 vaqon düyü

səh. 314. “X. İ.”: bu imza Xəlil İbrahimə məxsusdur.

Erməni mətbuatı

səh. 317. “Tan”: 1861-1942-ci illərdə Parisdə fransız dilində nəşr edilən gündəlik “Le Temps” qəzeti nəzərdə tutulur.

“Pro Armenia”: 1900-1914-cü illərdə Parisdə fransız dilində nəşr edilmiş qəzet; erməniləri dəstəkləmək məqsədi güdüdü.

“Tavr dağları” (yaxud Toroslar): Türkiyənin cənubunda dağ silsiləsi.

“Beynənnəhreyın”: (yaxud Mesopotamiya, İkiçayarası): Yaxın Şərqdə tarixi-coğrafi bölgə, Dəclə və Fərat çaylarının arasında qaldığından, bu adı almışdır.

Bakı xəbərləri

səh. 318. “Sovet Syezd”: Bakı Neft Sənayeçiləri Qurultayının rəhbər orqanı olan Bakı Neft Sənayeçiləri Qurultayı Şurası nəzərdə tutulur.

“Bu təzkirə oxunduqdan sonra idarə qərar qoydu ki.”: bu cümlədən sonrakı maddələr qəzetdə ərəb əlifbasının hərf sırasında görə əlif, bə, tə kimi işarələnmişdir.

Azərbaycanda

səh. 322. “ədası vacib bir borcumuzdur”: qəzetdə belə getmişdir: “ədası vacib və borcumuzdur”.

Elan

səh. 327. “Bakı pasport idarəsi (duptatx-ana)”: Burada söhbət Bakı Meşşan İdarəsindən (Бакинская Мещанская Управа) gedir. Çarlıq dövründə şəhərlərin xırda burjuaziyası “meşşan idarələri” yaradır və öz “deputatlarını” seçirdilər.

Bazar, 25 may 1919-cu il, nömrə 187

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamiyyəsi. Yekşənbə, 24 şabanül-müəzzəm sənə 1337. 25 mayıs 1919 sənə.

Türk və İslamlaşma müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalənin mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 1 manat 50 qəpik.

Abunə şəraiti: Bakı üçün 1 aylığı 30 rublə, 2 aylığı 35 rublə, 3 aylığı 50 rublə. Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 25 rublə, 2 aylığı 45 rublə, 3 aylığı 60 rublə. Elan fiati: birinci səhifədə sətri 4 rublə, axırncı səhifədə sətri 3 rublə, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 2 rublə.

İ. V. DENİSOVUN BANKİR KANTORASI

Həmin may ayının 28-də Rostova vəkil göndərir. Hər cür sifarişat və bərat qəbul olunur.

8785

İ. V. DENİSOVUN BANKİR KANTORASI

(Velikoknyajeski, nömrə 1)

Açılıb və rus, ingilis, türk [dillərində] müamilatda [əməliyyatda] aşağıdakı üzrə bulunacaqdır: əcnəbi valyuta alıb və satmaq; ildə 6 faizlə cariyyə tövdiələr [əmanətlər] qəbulu; para bərat edilməsi, müxtəlif komisiyon sifarişatı qəbul edilir.

8786

Azərbaycan Məclisi-Məbusan rəisi naminə gələn ərizələr daxilində bir çox imzasız ərizələrə təsadüf olunur ki, böylə imzasız gələn ərizələrə qanun mövcubincə [qanuna əsasən] əncam edilməyib buraxılmalıdır. Buna binaən [buna görə], Azərbaycan Məclisi-Məbusan naminə gəlmiş olan imzasız ərizələr baxılmamış və əncamsız qaldığı kimi, ərizə sahibi də ərzi-halına əncam ediləcəyini bəkləməkdə qalır. Azərbaycan Məclisi-Məbusan [rəisi] həzrətlərinin əmrlərinə binaən,

ərizə göndərən zatlara bununla məlum edilir ki, göndərilən ərzi-halların cümləsi imza edilməlidir. Əks-təqdirdə ərizə sahibinin, hansı səbəbdən dolayı olursa olsun, ərizəsini imza etməmiş olduğu halda göndərilən ərizələr Məclisi-Məbusan tərəfindən sərəncamsız qalır.

Parlaman İdarəsi vəkili: Vəkilov

Kargüzar: C. Paşazadə

T-134

QİSMİ-RƏSMİ
[RƏSMİ HİSSƏ]

Bakı qəzası Əxzi-əsgər [əsgərliyə çağırış] şöbəsi təzədən məlum edir ki, Bakı şəhərinin hamı polis uçastoklarının [sahələrinin] müsəlmanlarından qoşuna əsgərlik qulluğuna qəbul etmək üçün hər gün şöbənin iclası olur – cümə günləri və 28-inci may bayramı günündən savay. Və əlavə edir ki, sinnləri [yaşları] əsgərliyə müvafiq olan şəxslər dəvət olunan vaxtda gəlməsələr, qanuna müvafiq böyük tənbehə düçar olacaqlardır.

Sədri-şöbə: Fyodorov